

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE OSOBA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG PRAVA
POČINJENA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991.

OBJEDINJENA IZJAVA SVJEDOKA

PODACI O SVJEDOKU:

Prezime: MURAČEVIĆ

Ime: Eset

Ime oca: Nezir

Nadimak:

Pol: muški

Datum rođenja: 3. januar 1955.

Mjesto rođenja: Peševići, opština Zenica,
Bosna i Hercegovina

Nacionalnost: Bošnjak

Vjeroispovijest: islamska

Jezici koje govori: bosanski, nešto ruskog

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuje od onih koje govori):

Jezici korišteni u toku razgovora: engleski i bosanski

Trenutno zanimanje: opštinski koordinator za razminiranje

Svjedok je ovu objedinjenu izjavu pregledao 24. februara 2011. u Kancelariji MKSJ-a u Sarajevu.

Prisutni: Ljiljana Srđić, prevodilac

Prisutni putem video-konferencijske veze u Haagu od 22. do 24. februara 2011.:

Ann Sutherland, zastupnik tužilaštva

Peter Mitford-Burgess, viši istražitelj

Potpis: /potpisano/

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Uvod

- i. Ranije izjave Tužilaštvu Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) dao sam 21. maja 1996.¹, 6. februara 2001.² i 9. septembra 2002.³ Nisam svjedočio pred MKSJ-om.
- ii. Dao sam izjave nadležnim organima Bosne i Hercegovine (BiH), i to 5.-6. decembra 1992.,⁴ 26. decembra 1992.,⁵ 18. januara 1993.,⁶ 25. marta 1993.,⁷ 24. novembra 1994.,⁸ 22. novembra 1996.,⁹ 9. marta 1999.,¹⁰ 5. decembra 2005.,¹¹ 14. decembra 2005.¹² i 2. februara 2006.¹³ Dana 26. januara 1994. dao sam i izjavu službenicima UN-a.¹⁴
- iii. Svjedočio sam pred Sudom BiH na suđenju Draganu Damjanoviću,¹⁵ Momčilu Mandiću i drugima.
- iv. Prije potpisivanja ove izjave pregledao sam sve svoje ranije izjave i iskaze i uvjerio se da su u njoj objedinjeni relevantni dijelovi ranijih zapisa mog svjedočenja i da je, prema mom sjećanju, tačna. U ovoj izjavi sam iznio i komentar u vezi s više dodatnih dokumenata i Tužilaštvu dao dodatne informacije i neka pojašnjenja.

Kontekst

1. Po struci sam mašinski tehničar. Kad sam stekao kvalifikaciju, zaposlio sam se u fabrici "Pretis", gdje sam radio od 1974. do 1981.¹⁶ Od 1981. do početka maja 1992. radio sam, izuzev jedne godine (1990.¹⁷), kao sekretar mjesne zajednice Svrake, u

¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197.

² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199.

³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200.

⁴ ERN 0338-2049-0338-2054 (izjava od 5.-6. decembra 1992.).

⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192.

⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194.

⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195.

⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196.

⁹ Dvije izjave od 22. novembra 1996.: ERN 0139-2314-0139-2314 (u vezi s Nakinom garažom) i ERN 0139-2275-0139-2275 (u vezi s Planjinom kućom).

¹⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22198.

¹¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201.

¹² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22202.

¹³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203.

¹⁴ ERN R067-3025-R067-3029.

¹⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234; rezime - ERN 0631-6650-631-6662).

¹⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; izjava od 5.-6. decembra 1992., str. 1.

¹⁷ Godine 1990. bio sam sekretar Opštinske konferencije SSRN-a Vogošća. Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; izjava od 5.-6. decembra 1992., str. 1.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA
opštini Vogošća.¹⁸ Imao sam kancelariju u Svrakama.¹⁹ Trenutno radim kao opštinski
koordinador za razminiranje u Službi civilne zaštitne opštine Vogošća.²⁰

2. Prije sukoba sam sa suprugom i djecom živio u selu Svrake, opština Vogošća, BiH. Moja supruga i djeca napustili su BiH u martu 1992.²¹ i vratili su se poslije rata, 1996. godine.²²
3. Selo Svrake imalo je otprilike 1.240 stanovnika, od čega su njih otprilike 1.030 bili Bošnjaci, 170 Srbi, dvije osobe su bile Hrvati, 21 osoba se izjašnjavala kao Jugosloven, a 18 ih je bilo drugih nacionalnosti.²³ Svrake se nalaze na križanju puteva koji iz Sarajeva vode za Zenicu, Tuzlu i dalje za Beograd. Vjerujem da je Srbima bilo važno da obezbijede da veza na tim putevima bude dobra. Najlakši način da se to postigne je zastrašivanje stanovništva.²⁴
4. Nakon višestranačkih izbora u Svrakama su se osjećale određene promjene (u ponašanju ljudi i odnosima između svih etničkih grupa²⁵). Mještani srpske nacionalnosti počeli su češće odlaziti u susjedna srpska sela kao što su Semizovac, Krivoglavci i Paljevo Brdo. To se događalo tokom 1991., a u prvim mjesecima 1992. postalo je učestalije. Obično su odlazili noću, a danju bi se vraćali kućama da nahrane stoku. Pošto sam bio sekretar mjesne zajednice, organizovali smo naše ljude, Bošnjake, da pripaze na srpske kuće kako ne bi bilo krađa.²⁶
5. Početkom 1992. Srbi su uveli noćne straže. Oko sela su iskopani rovovi, a na svim glavnim saobraćajnicama postavljeni su kontrolni punktovi. Na kontrolnim punktovima su pregledavali mještane i vozila prilikom ulaska ili izlaska iz sela, kao i druge ljude koji su prolazili kroz selo.²⁷
6. U toku referenduma, koji je održan 29. februara i 1. marta 1992., u srpskom naselju Krivoglavci došlo je do incidenta u kojem je napadnuta jedna bošnjačka porodica. Na lice mjesta izašla je policija, koja je još bila u mješovitom sastavu, da bi je tamo napali Srbi. Policija nije mogla da se vrati u Vogošću, ali je uspjela da se izvuče u

¹⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, engl. str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, engl. str. 2; izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 1; engl. str. 1); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22198 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

¹⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2.

²⁰ Informacija data 23. februara 2011.

²¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2.

²² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 2.

²³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

²⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2.

²⁵ Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

²⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 2-3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

²⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Svrake, odakle je kasnije produžila za Vogošću. Na Svrake je toga dana otvorena žesća vatra iz automatskog naoružanja.²⁸

7. Poslije referenduma uslijedile su martovske demonstracije, što znači da su se na kontrolnim punktovima, pored redovne policije i drugih, paravojnih jedinica, pojavile i naše komšije, Srbi iz Svraka, koji su bili naoružani dugim automatskim oružjem i nosili oznake kakve do tada nismo vidjeli.²⁹
8. Početkom marta 1992. došlo je i do prvih incidenata na tom području. Na kuće Muslimana otvarana je vatra iz pješadijskog naoružanja, napadnuta je policijska patrola, čiji je automobil izrešetan mecima, zapaljena je vikendica jednog Muslimana u Krivoglavcima, a sve u cilju zastrašivanja muslimanskog stanovništva. Nakon toga je došlo do podjele radnika Stanice javne bezbjednosti (SJB) Vogošća po nacionalnoj osnovi. Policajci muslimanske i hrvatske nacionalnosti prešli su u Svrake i uspostavili policijsku stanicu i kontrolni punkt na magistralnom putu Sarajevo-Zenica u selu Svrake.³⁰
9. Srbi su tada držali ključne položaje u čitavom sistemu – u vojsci, policiji, ekonomiji, obrazovanju, naprosto u svemu. Na primjer, sistem odbrane (sastavljen od dvije komponente – vojske i Teritorijalne odbrane (TO)) bio je takav da je sve oružje bilo pod kontrolom Jugoslovenske narodne armije (JNA); tako je, recimo, JNA držala oružje TO-a u kasarni u Semizovcu. Kada su se 1. marta 1992. pojavile prve barikade oko sela, JNA je to oružje podijelila lokalnim Srbima. U kasarnu u Semizovcu dopremljeno je i sve oružje iz fabrike "Pretis". Nakon što je oružje dopremljeno u kasarnu i tamo koncentrisano, na području kasarne se puno pucalo. To su činili pod izgovorom da izvode vojne vježbe, ali znalo se dogoditi da oružje usmjere prema Svrakama.³¹ Kao sekretar mjesne zajednice, otišao sam u kasarnu da pokušam da ih odgovorim od takvih postupaka protiv sela. Sastao sam se s komandantom kasarne Perom CRNOGORCEM.³² Stekao sam utisak da se njega ništa ne pita i da su Srbe naoružale neke druge osobe.³³
10. Dana 18. aprila 1992. JNA je ušla u Vogošću i rasporedila teško naoružanje i tenkove po gradu i oko grada, kao i na glavnim saobraćajnicama. S delegacijom iz Skupštine

²⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

²⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

³⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 1-2; engl. str. 2).

³¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 2; engl. str. 2-3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 1; engl. str. 1-2).

³² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3; engl. str. 4).

³³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3; engl. str. 4).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

mjesne zajednice obišao sam sva srpska mjesta i nastojao da dođem do predsjednika Izvršnog odbora Skupštine opštine Vogošća Rajka KOPRIVICE. Kad smo došli njegovoj kući, KOPRIVICA je poricao da je odgovoran za vojsku. Kod KOPRIVICE je bio g. Jovan TINTOR. Po tonu i po tome kako su mu se drugi obraćali, zaključio sam da je TINTOR zadužen za tu vojnu jedinicu. U prilog tome da je TINTOR bio zadužen za tu jedinicu govori naređenje broj 117/92 od 14. maja 1992.,³⁴ kojim se naređuje da se od tog datuma vojni garnizon u Semizovcu sa svim materijalnim sredstvima i opremom stavlja pod jedinstvenu komandu oružanih snaga Srpske Republike BiH. Nakon sastanka s predsjednikom Izvršnog odbora delegacija se vratila u Svrake, međutim, nije bilo značajnijih rezultata i pucnjava se nastavila.³⁵ Jovana TINTORA sam upoznao nekoliko godina prije rata i prepoznao sam ga kad sam ga vidio kod KOPRIVICE. Imao je svoju kompaniju i tada sam ga prvi put vidio u vojnoj uniformi. TINTOR je tada bio predsjednik Opštinskog odbora SDS-a Vogošća.³⁶

11. Kada je 2. maja 1992. počeo rat, radio sam kao sekretar mjesne zajednice.³⁷ Moje dužnosti su obuhvatale organizaciju lokalnog života i razvoj infrastrukture.³⁸ U selu nije bilo organizovane odbrane.³⁹ Pošto je Jugoslovenska narodna armija (JNA) ranije rasformirala Teritorijalnu odbranu (TO), opštinski Krizni štab, čiji sam bio član, radio je na popuni rezervnog sastava milicije, a kasnije na angažovanju ljudi za novu jedinicu TO-a.⁴⁰ U saradnji s opštinskim Kriznim štabom, radio sam na nabavci oružja za naselja Svrake, Semizovac i Gora.⁴¹ To nije bila organizovana aktivnost u kojoj su učestvovali stanovnici našeg sela, već se tome pristupilo nakon što je JNA naoružala lokalne Srbe.⁴² Na nabavci oružja radili su preko svojih kanala i pojedini aktivisti SDA.⁴³

12. Bošnjačko stanovništvo Svraka pokušalo je da se samoorganizuje i organizovalo je noćne straže kako bi se zaštitilo od upada vojnih, paravojnih ekstremista srpske

³⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 15626 / dio dokumenta s brojem na osnovu pravila 65ter 15568.

³⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3; engl. str. 4).

³⁶ Informacija data 23. februara 2011.

³⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 2, engl. str. 3).

³⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 2.

³⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2.

⁴⁰ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 1; engl. str. 2).

⁴¹ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 1; engl. str. 2).

⁴² Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

⁴³ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 1; engl. str. 2).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAVEVIĆA nacionalnosti.⁴⁴ Što se tiče naoružanih formacija u selu, radilo se samo o pripadnicima redovne policije.⁴⁵

Napad na Svrake

13. Dana 2. maja 1992. paravojne formacije SDS-a (Srpske demokratske stranke) u večernjim su satima započele jak artiljerijski napad na selo Svrake s položaja u selima Krivoglavci, Paljevo i Nebočaj i iz kasarne bivše JNA u Semizovcu.⁴⁶ U napadu na selo korišteni su artiljerija, pješadijsko naoružanje, protivavionsko oruđe, pa čak i avionske bombe.⁴⁷ Avionske bombe su pripadale JNA, a ne lokalnim Srbima, međutim, lokalni Srbi su bili u sprezi sa snagama JNA.⁴⁸ Bilo je poginulih i ranjenih.⁴⁹ Uništeno je 36 kuća.⁵⁰ Napad je trajao dva dana, do 4. maja, kada smo uvidjeli da je otpor uzaludan, pošto bošnjačko stanovništvo nije imalo drugog naoružanja osim lovačkog naoružanja i improvizovanog naoružanja koje je izradilo kako bi se zaštitilo.⁵¹

14. Odmah na početku agresije Risto BEROVIĆ zvani Beban priključio se paravojnoj formaciji čiji je komandant na početku bio Kosta NEŠIĆ, koji je bio i predsjednik SDS-a Svrake. NEŠIĆA je na položaju komandanta te jedinice kasnije zamijenio Vlado ČETKOVIĆ. Sjedište jedinice je bilo u kasarni u Semizovcu. Zajedno s drugim pripadnicima srpskih formacija, BEROVIĆ je aktivno učestvovao u progonu Bošnjaka iz njihovih kuća i stanova, pljačkanju njihove imovine i odvođenju ljudi u zatvor, kao i u fizičkom zlostavljanju civila, uključujući ubijanje. BEROVIĆEVA jedinica je učestvovala u odvođenju i ubijanju zarobljenika. BEROVIĆ je takode učestvovao u etničkom čišćenju u naseljima koja su bila većinski bošnjačka. Naselja kao što su Svrake, Ahatovići i Bioča potpuno su očišćena od nesrpskog stanovništva.⁵² BEROVIĆ je uz to bio član lokalnog Opštinskog odbora SDS-a.

⁴⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 3-4; engl. str. 4); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

⁴⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 6, engl. str. 6).

⁴⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195, gdje se kaže da je to bilo između 3. i 5. maja (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

⁴⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 2-3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1; engl. rezime str. 1).

⁴⁸ Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

⁴⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 2-3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1; engl. rezime str. 1).

⁵⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2.

⁵¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 4; engl. str. 4).

⁵² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22198 (b/h/s str. 3-4; engl. str. 2-4).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Kasnije je postao član Kriznog štaba/Ratnog predsjedništva. To sam čuo od ljudi u zatočeničkim objektima u kojima sam kasnije bio zatvoren (tj. u Nakinoj garaži i u Bunkeru), između ostalog, od Hamida ŠIŠIĆA.⁵³

⁵³ Informacija data 23. februara 2011.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Kasarna u Semizovcu

15. Dana 4. maja 1992. stanovništvo Svraka je pokušalo da iz sela pobjegne na sigurno preko Semizovca.⁵⁴ Srbi su preko megafona pozivali stanovništvo na predaju, obećavajući da će obustaviti paljbu, da se nikom ništa neće desiti ako napusti selo i da neće biti nikakvih represalija.⁵⁵ Većina nas je iz sela otišla pješice. Kad smo stigli do Semizovca, zaustavili su nas neki srpski vojnici. To su bili lokalni ljudi, koje sam prepoznao, odjeveni u uniforme bivše JNA i maskirne uniforme. Otprilike 600 ljudi iz našeg konvoja uspjelo je da prođe kroz Semizovac prije nego što su vojnici i lokalna srpska policija počeli da nas ostale zaustavljaju i pretresaju.⁵⁶ Ja sam bio u grupi koja je zaustavljena. U mojoj grupi je bilo otprilike 430 ljudi.⁵⁷ Svi smo odvedeni u kasarnu u Semizovcu,⁵⁸ gdje sam zadržan dva dana. Držali su nas u jednom velikom hangaru, koji je ranije korišten za tenkove. Tokom tog vremena smo prebrojali koliko nas je, a Srbi su napravili spiskove.⁵⁹

16. Među Srbima koji su zaustavili naš konvoj i odveli nas u kasarnu bili su Boro RADIĆ i Nebojša ŠPIRIĆ. RADIĆ je bio sa svojom grupom kriminalaca, među kojima je bio i jedan čovjek kojem je nadimak bio Gaga. RADIĆA sam znao iz Vogošće. I Gagu sam znao od ranije. Nebojša ŠPIRIĆ je takođe bio sa svojom grupom.⁶⁰ ŠPIRIĆA, kojem je nadimak bio Špiro, znao sam od prije rata. Živio je u susjednom selu, preko rijeke. Dolazio je kod mene u mjesnu zajednicu kad je unajmljivao neki prostor.⁶¹ Među ljudima koji su nas zaustavili bio je i Tomo Motika. On je bio policajac. Tamo su bili i Novo DIVLJANOVIĆ i Miroslav KUZMAN. Kuzman je bio jedan od onih koji su odlučivali ko će od ljudi iz našeg konvoja ići u kasarnu u Semizovcu. Tamo je

⁵⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 4; engl. str. 5).

⁵⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 6, engl. str. 6).

⁵⁶ Dana 23. februara 2011. pojašnjeno je da se radilo i o vojsci i o lokalnoj srpskoj policiji.

⁵⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195, gdje se kaže da je u toj grupi bilo i žena, djece, staraca i beba (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

⁵⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 6; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1; engl. rezime str. 1).

⁵⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

⁶⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3.

⁶¹ Informacija data 23. februara 2011.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA
bio i Stanko KNEŽEVIĆ.⁶² DIVLJANOVIĆA, KUZMANA i KNEŽEVIĆA sam
znao jer su to bili domaći ljudi, koji su živjeli u mom kraju.⁶³

17. Nakon što smo u kasarni u Semizovcu bili dva dana, žene i djeca su odvojeni od muškaraca i odvedeni natrag u selo.⁶⁴ Otprilike 150 ljudi, uglavnom zdravih, radno sposobnih muškaraca, odvedeno je u jednu garažu kod Vogošćanske petlje. Ta garaža je pripadala Naki, kojem je pravo ime Nasuf KARALIĆ⁶⁵ (Nakina garaža). Nas nekolicina odvedena je u jedan bunker kod restorana "Kod Sonje" (Bunker).⁶⁶
18. Kad su stanovnici Svraka otišli, Nebojša ŠPIRIĆ i Miro KUZMAN povelili su srpske snage u selo i, pod izgovorom da traže oružje i sredstva veze, izvršili pretres i opljačkali naše kuće.⁶⁷

Srpski zatočenički objekti 1992.

19. Proveo sam sedam mjeseci u zatočeništvu u objektima na području opštine Vogošća i svima njima upravljao je Branko VLAČO. Ti objekti su poznati kao Bunker,⁶⁸ Nakina garaža⁶⁹ i Planjina kuća.⁷⁰ Odvođenje ljudi iz svih zatočeničkih objekata u Vogošći dešavalo se pod kontrolom i uz znanje upravnika zatvora Branka VLAČE. Nije se moglo dogoditi da u te objekte (npr. Nakinu garažu, Bunker i Planjinu kuću) iko uđe ili da iz njih izađe bez njegovog znanja i odobrenja.⁷¹

⁶² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3.

⁶³ Informacija data 23. februara 2011.

⁶⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1; engl. rezime str. 1).

⁶⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3-4; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3-4), napominje se da se kaže da je u Nakinu garažu odvedeno 120 ljudi; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 21, engl. str. 25), gdje se kaže 120 ljudi; izjava od 22. novembra 1996. (ERN 0139-2314; b/h/s str. 1; engl. str. 1), gdje se kaže 180 ljudi; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1; engl. rezime str. 1), gdje se kaže 120 ljudi.

⁶⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3-4; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3-4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 3; engl. str. 4), gdje se kaže da su u Bunker odvedene sljedeće osobe: Suljo ĐURIĆ, Ahmed HIDO, Mirsad PRUTINA, braća Ibro, Osman i Himzo HADŽIĆ, Ismet BEŠIREVIĆ zvani Mime, Alija HALILOVIĆ i Ekrem PIKNJAČ; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 7; engl. str. 7-8); izjava od 22. novembra 1996. (ERN 0139-2314), (b/h/s str. 1; engl. str. 1); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1-2; engl. rezime str. 1), gdje se navodi 12 imena.

⁶⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 1; engl. rezime str. 1).

⁶⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 19133 (fotografija).

⁶⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 23096 (fotografija).

⁷⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 1449 / takođe dio dokumenta s brojem na osnovu pravila 65ter 19133 (fotografija).

⁷¹ Informacija data 23. februara 2011.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Bunker

20. U kasarni u Semizovcu, Božur, kojem je pravo ime Predrag ŽARKOVIĆ,⁷² i Nele vezali su mi ruke lisicama.⁷³ Nele je bio pripadnik paravojskih formacija iz Srbije.⁷⁴ Božur i Nele su mi na glavu stavili nekakvu zobnicu, već natopljenju krvlju, pa me odveli do automobila i odvezli u Bunker.⁷⁵ Kad smo stigli u Bunker, predali su me Pedi, kojem je pravo ime Predrag JOVANOVIĆ. Prepoznao sam ga po glasu. Prije rata je igrao u fudbalskom klubu.⁷⁶ Zobnicu su mi skinuli s glave tek nakon što su me zatvorili u Bunker.⁷⁷ Neletu je pravo ime Nebojša LAZIĆ. Bio je srbijanski policajac, iz Zemuna u Srbiji. On i njegova grupa došli su u Vogošću kako bi lokalne policajce obučavali u rukovanju oružjem i borbi. Kad sam davao prvu izjavu, znao sam ga samo kao Neleta, a njegovo pravo ime sam kasnije saznao od nekih ljudi koji su radili u hotelu u kojem su oni bili nekoliko mjeseci.⁷⁸
21. Bunker se nalazio pored lokalnog restorana "Kon-Tiki",⁷⁹ koji je poznat i pod imenom "Kod Sonje".⁸⁰ I Bunker je poznat pod imenom "Kon-Tiki".⁸¹ Bunker je sagrađen u Drugom svjetskom ratu, pored željezničke pruge. Bio je to betonski objekt, visine otprilike šest-sedam metara i površine šest sa šest metara. Imao je samo jedna vrata i jedan prozorčić na koji su bile postavljene metalne šipke kako bi se smanjila mogućnost bježanja. Pod je bio betonski. Na vrhu bunkera je bio stražar koji nas je čuvao.⁸²
22. Ostala osmorica koja su dovedena u Bunker zatvorena su u jednu kućicu koja se nalazila u dvorištu restorana "Kod Sonje",⁸³ između restorana i Bunkera.⁸⁴ Uveče su ih doveli da mi se pridruže u Bunkeru.⁸⁵

⁷² Informacija data 23. februara 2011: ŽARKOVIĆA sam znao jer smo bili članovi kulturnog kluba "Unis" u Vogošći.

⁷³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 7, engl. str. 8).

⁷⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 4).

⁷⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 4; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 7-8, engl. str. 8).

⁷⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4.

⁷⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3.

⁷⁸ Informacija data 22. februara 2011.

⁷⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22198, str. 3; izjava od 22. novembra 1996. (ERN 0139-2314), str. 1.

⁸⁰ Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

⁸¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22198 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); izjava od 22. novembra 1996. (ERN 0139-2314; b/h/s str. 1; engl. str. 1).

⁸² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 4; engl. str. 5).

⁸³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 23091 (fotografija).

⁸⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 2; engl. str. 2), gdje se kaže je, kad su došli, tamo bilo 15 ljudi.

⁸⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

23. U Bunkeru je u prosjeku bilo između 30 i 70 zatočenika.⁸⁶ Znalo se dogoditi da broj zarobljenika u Bunkeru odjednom poraste. U jednom trenutku popeo se i na 80. Bilo je i žena.⁸⁷
24. Po mom mišljenju, Bunker, Planjina kuća i Nakina garaža bili su u izvjesnom smislu međusobno povezani.⁸⁸ U Bunker je dovedeno mnogo ljudi iz Vogošće i iz drugih mjesta. Nakon deset dana, u Bunker je dovedeno devet ljudi iz Nakine garaže. Tada nas je bilo 39. Nakon otprilike mjesec dana, od devet ljudi koji su došli iz Garaže, sedam ih je iz Bunkera odvedeno u Planjinu kuću. Kasnije sam čuo da je, od tih sedmero, njih petero odvedeno iz Planjine kuće i da je kasnije nestalo,⁸⁹ zajedno s još 23 osobe. O nestanku tih ukupno 28 ljudi govori se kasnije u ovoj izjavi.⁹⁰

Ispitivanje i premlaćivanje u Bunkeru

25. Prvog dana mog boravka u Bunkeru izvodili su me i ispitivali i tukli Predrag JOVANOVIĆ zvan Peda, Božur i Nele. Vezali su mi ruke liscama i stavili povez preko očiju. Zavezanih očiju morao sam da prođem kroz špalir vojnika koji su me tukli. Toga dana su me odveli na jedan most. Čuo sam zvuk vode i pod nogama osjećao tračnice i kamenje. Na mostu su mi prijetili smrću. Prijetili su da će me baciti u rijeku. Udarali su me rukama, nogama i kundacima. To je bila neka vrsta uvoda u ispitivanje. Nele me je udario nogom u glavu i onda mi nagazio na vrat. Božur je prijetio da će me kastrirati.⁹¹
26. Prvih 15 dana koje sam proveo u Bunkeru svakodnevno su me izvodili, ispitivali i tukli. Svaki put bi mi vezali ruke liscama i stavili povez preko očiju tako da nisam znao gdje sam. Nakon toga su nas sve vodili na ispitivanje. Ispitivali su nas i u kućici (baraci) i u restoranu.⁹² Stražari, kao i dva inspektora – RENOVICA i MIŠIĆ, tukli su me po tijelu šakama, nogama i kundacima.⁹³

⁸⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3, gdje se kaže između 40 i 80 ljudi); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 7; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

⁸⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204, ERN (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 8; engl. str. 11).

⁸⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5.

⁸⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5.

⁹⁰ Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

⁹¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 4; engl. str. 4).

⁹² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4.

⁹³ Informacija data 23. februara 2011.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

27. Jedan od ljudi koji su me često ispitivali bio je Branko VLAČO. On je nosio plavu uniformu kakvu su nosili vazduhoplovci JNA koji su imali kasarnu u Rajlovcu. Ispitivali su me i Mile RENOVICA, koji je prije rata radio u Službi državne bezbjednosti, Živko LAZAREVIĆ, koji je prije rata bio inspektor u policijskoj stanici u Vogošći, Slaviša MIŠIĆ, kao i drugi, čija imena ne znam.⁹⁴ Optuživali su me da sam organizator otpora u svom selu, Svrakama, i da mi je cilj bio stvaranje islamske države.⁹⁵
28. Nakon izvjesnog vremena, znala su proći i po dva-tri dana a da me ne odvedu na ispitivanje. Na ispitivanje su me i dalje vodili u restoran ili u kuću između /kao u originalu/. Drugi zarobljenici su mi rekli da su njih vodili na ispitivanje i u policijsku stanicu u Vogošći. Ferida ČUTURU su vodili u policijsku stanicu. Nijaz SALKIĆ je takođe bio na ispitivanju u policijskoj stanici. Obojica su mi rekla da su ih vodili na ispitivanje i u kasarnu u Rajlovcu.⁹⁶

⁹⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4-5; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 5-6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 37; engl. str. 45-46); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2-3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 4; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 4; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 2; engl. rezime str. 2).

⁹⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3-4; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 4; engl. str. 4-5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 2; engl. rezime str. 2).

⁹⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Žene zatočene u Bunkeru

29. U Bunkeru su od žena držane Hata BALIŠIĆ, Rasema BISER i Zejna KEVELJ.⁹⁷ Šahida⁹⁸ ŠENDEROVIĆ, sestra Bakira CRVENJAKA, držana je u baraci.⁹⁹ Kasnije sam čuo da je u restoranu "Kod Sonje" bilo i drugih žena. Imena tih drugih žena, koja sam saznao od bivših zarobljenika, su Bajda TIRO, Alma ALIĆ-SADIKOVIĆ, Esma BEŠLIJA, Fatima UKOVIĆ, Mensura UKOVIĆ i Dženana UKOVIĆ.¹⁰⁰ Otprilike sredinom jula 1992. Džemo FEJZOVIĆ i ja smo u kućici između Bunkera i restorana vidjeli jednu mladu djevojku. Požalila nam se da su je neki od stražara zlostavljali. Tu djevojku nakon tog dana više nisam vidio.¹⁰¹
30. Željko BLAGOVČANIN i Gaga odvodili su žene (iz stanova i privatnih kuća¹⁰²) u hotel "Park" i na front, gdje su te žene seksualno zlostavljane. Žene su odvođene i u hotel "Park", hotel "Biokovo" u Vogošći i u restoran "Kod Sonje",¹⁰³ a znali su ih odvoditi i na srpske vojne položaje i prisiljavati na prostituciju.¹⁰⁴ To sam saznao od jednog od zarobljenika, koji se zvao Suad Šošević.

UNPROFOR-ova posjeta Bunkeru

31. Otprilike 26. maja 1992. odveden sam na ispitivanje u kućicu između Bunkera i restorana.¹⁰⁵ Tamo sam vidio četiri lijepo odjevene djevojke.¹⁰⁶ To je bilo dan prije prve posjete generala MacKenzieja iz UNPROFOR-a.¹⁰⁷ VLAČO im je govorio kako treba da se ponašaju i šta treba da rade.¹⁰⁸ Zarobljenicima je rečeno da će UNPROFOR doći u Bunker u inspekciju. Stražari su im naredili na okreće ćelije. Naređeno im je i da se operu, što je urađeno šmrkom pored restorana.¹⁰⁹
32. Četvorica zarobljenika i ja odabrani smo da govorimo u slučaju da osoblje UNPROFOR-a poželi da razgovara sa zarobljenicima. Upozoreni smo da pripazimo šta ćemo reći i da ćemo, ako se požalimo, biti teško kažnjeni.¹¹⁰

⁹⁷ Ime i prezime BISEROVE i KEVELJEVE navedeni 24. februara 2011.

⁹⁸ Ime navedeno 22. februara 2011.

⁹⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6-7; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 10, engl. str. 14).

¹⁰⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6-7.

¹⁰¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7.

¹⁰² Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

¹⁰³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 23091.

¹⁰⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7.

¹⁰⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7; izjava od 26. januara 1994., str. 3.

¹⁰⁶ Izjava od 26. januara 1994., str. 3.

¹⁰⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 5-6; engl. str. 8).

¹⁰⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 5; engl. str. 7).

¹⁰⁹ Izjava od 26. januara 1994., str. 4.

¹¹⁰ Izjava od 26. januara 1994., str. 4.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURACHEVIĆA

33. Sutradan je u Bunker došao jedan bradati čovjek koji se predstavio kao šešeljevac. Prišao mi je i rekao da će me ubiti. Izveo me je iz Bunkera i poveo prema dvorištu i, dok smo prolazili pored restorana, ugledali su nas VLAČO i Boro VUKOVIĆ. Bili su jako bijesni na tog čovjeka zbog toga što me je izveo iz Bunkera i rekli su mu da me vrati natrag.¹¹¹ Dok smo stajali pored borova nasuprot ulazu u restoran "Kod Sonje", stiglo je vozilo u kojem je bio general MacKenzie.¹¹² Odmah nakon toga stiglo je još jedno vozilo, u kojem su bile četiri od djevojaka koje sam vidio dan ranije.¹¹³ Zarobljenici su morali da ispeku janjce za goste, nakon čega su ih stavili pod ključ i zaprijetili im da se iz Bunkera ne smije ni muha čuti.¹¹⁴ UNPROFOR-ovi vojnici prilikom te posjete nisu ulazili u Bunker,¹¹⁵ samo u restoran.¹¹⁶ One četiri djevojke više nikada nisam vidio.¹¹⁷

Odvođenje iz Bunkera u zgradu SJB-a Vogošća

34. Jednom prilikom, negdje u maju 1992., iz Bunkera sam, zajedno s više drugih zatočenika, odveden u podrum zgrade SJB-a u Vogošći. Policajci su me saslušavali i tukli.¹¹⁸ Nakon saslušavanja i premlaćivanja, odvedeni smo do jednog obližnjeg rova, koji smo morali da zatrpamo. Kad smo završili, vratili su nas u Bunker.¹¹⁹

Odvođenje iz Bunkera u Nakinu garažu

35. Otprilike krajem maja 1992. odveden sam u Nakinu garažu, gdje sam proveo jednu noć. Garaža je bila puna ljudi iz mog sela.¹²⁰ Od zarobljenika u Garaži sam saznao šta se dogodilo s drugim ljudima iz sela.¹²¹ Muškarci koji su iz kasarne u Semizovcu dovedeni u Nakinu garažu ostali su tamo otprilike mjesec dana. Od njih sam čuo da su iz Garaže odvedeni u Planjinu kuću, koja se nalazila u Svrakama.¹²²
36. Prije nego što sam odveden u Nakinu garažu, u Bunkeru su me ispitivali i tukli i tom prilikom mi rekli da ću moći da se vratim u svoje selo, Svrake, i da će me ubiti

¹¹¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7.

¹¹² Pojašnjenje dato 23. februara 2011.: Tada nisam znao da je to general MacKenzie, to sam saznao kasnije.

¹¹³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7; izjava od 26. januara 1994., str. 3.

¹¹⁴ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6).

¹¹⁵ Izjava od 26. januara 1994., str. 4.

¹¹⁶ Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

¹¹⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 7; izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6); izjava od 26. januara 1994., str. 4.

¹¹⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 6; engl. str. 7).

¹¹⁹ Informacija data 23. februara 2011.

¹²⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 6; engl. str. 8).

¹²¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3.

¹²² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 4; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 3; engl. str. 4); izjava od 22. novembra 1996. (ERN 0139-2314) (b/h/s str. 1; engl. str. 2).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Muslimani. Zavezali su mi oči, stavili me u vozilo i odvezli. Kad se vozilo zaustavilo, odveli su me u neku prostoriju. Skinuli su mi povez s očiju, ali nisam mogao ništa da vidim, samo obrise nekih tijela. Mislio sam da sam možda u spavaoni srpskih vojnika. Pošto su mi zaprijetili da ću biti ubijen, čekaao sam da se to i dogodi. Tek kad se počelo razdanjivati, prepoznao sam ljude iz svog sela i shvatio da sam u Nakinoj garaži. Tamo je bilo otprilike 150 ljudi. Bili su uplašeni. Njima su rekli da ću doći da me oni ubiju i mislili su da će im biti naređeno da to učine. Negdje oko podneva ponovo su mi stavili lisice na ruke i povez preko očiju i potom me odvezli natrag u Bunker.¹²³

37. Zatočenicima iz Nakine garaže je nakon otprilike mjesec dana dopušteno da se vrate u selo, uz obavezu svakodnevnog javljanja srpskim vlastima na radnu obavezu,¹²⁴ međutim, muškarci su svake noći morali da idu u Planjinu kuću (koja tada zvanično nije imala status zatočeničkog objekta).¹²⁵

Higijenski uslovi

38. Iza Bunkera je bila rijeka. Sve smeće i ostaci iz restorana bacani su s brda oko Bunkera, tako da je posvuda bilo smeća. Samo mjesto je bilo jako mračno, hladno i vlažno. Pod je bio betonski, jako prljav i hladan. Prvih deset dana morali smo spavati na betonskom podu. Na plafonu su bile rupe kroz koje je padala kiša. Nakon deset dana stražari su nam donijeli sportske strunjače.¹²⁶
39. Ishrana je bila veoma loša i oskudna.¹²⁷ Ponekad u Bunkeru ne bismo dobili hranu po 56 sati. Kad bi stražari donijeli hranu, oni su odlučivali ko će je dobiti, a ko neće. Ponekad bi našu hranu dali psima. Znali su prvo nahraniti pse, a onda nama poslužiti hranu u posudama iz kojih su jeli psi.¹²⁸

¹²³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 6, engl. str. 8). Pojašnjenje dato 23. februara 2011.

¹²⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

¹²⁵ Informacija data 23. februara 2011.

¹²⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 5; engl. str. 6).

¹²⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 7; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 3-4; engl. rezime str. 3).

¹²⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5-6; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 8; engl. str. 7-8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

40. Kad su zarobljenici morali na zahod, u početku su ih stražari vodili iz Bunkera napolje. Međutim, kako je broj zarobljenika rastao, više im se nije dalo da nas vode. Jednostavno su nam donijeli nekakvu kofu. Kofa ponekad nije pražnjena danima.¹²⁹
41. Higijenski uslovi su bili loši, u Bunkeru nije bilo vode i tek sam se početkom avgusta prvi put umio.¹³⁰

Srbi koji su učestvovali u premlaćivanju i fizičkom zlostavljanju u Bunkeru

42. Najekstremniji stražari koji su učestvovali u mučenju zarobljenika i koji su dovodili grupe vojnika bili su Stanko KNEŽEVIĆ, Siniša ĐURĐIĆ, Žara LUKIĆ zvan Pape, Nikola JOVANOVIĆ zvan Briga, Predrag JOVANOVIĆ zvan Peđa, Žara MILIĆ i Marinko SOLDO. Sve sam ih znao od prije rata.¹³¹
43. Ostali stražari u Bunkeru i u restoranu "Kod Sonje" bili su Miodrag KUKIĆ zvan Miško, Zoran KRESOJEVIĆ, Zoran MARKOVIĆ, Rade IVIĆ zvan Šofer, Nedo LUKIĆ, Mijo PETROVIĆ, Mladen MILANOVIĆ, Rajko JOVIČIĆ, DAMJANOVIĆ, Velibor LUKIĆ,¹³² koji je bio zet Mirka JOVANOVIĆA, Nebojša ŠPIRIĆ, koji je kasnije zamijenio VLAČU na položaju upravnika svih zatvora u Vogošći, i BOŠKOVIĆ zvan Čurka.¹³³ Svi stražari su nosili uniforme ili dijelove uniformi bivše JNA.¹³⁴
44. Stražari za koje se činilo da su glavni u Bunkeru dovodili su grupe vojnika da nas muče. Ponekad su to bili vojnici iz Srbije. Stražari su i sami učestvovali u mučenju. Znam da su stražari bili iz Srbije jer su nam se hvalili da su iz mjesta kao što su Beograd ili Niš. Neki su se hvalili da su iz Šešeljeve jedinice. Takvi su obično nosili maskirne uniforme i kokarde.¹³⁵
45. Sjećam se da je jednom prilikom šest pripadnika Šešeljevih jedinica, u prisustvu upravnika Branka VLAČE i stražara iz Bunkera Zorana MARKOVIĆA i Zorana KRESOJEVIĆA, izvelo Ahmeta HIDU i Hasana ABAZA pred ulaz u Bunker i udaralo ih šakama, nogama i kundacima pušaka. Nakon toga su ih natjerali da sa sebe

¹²⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 12; engl. str. 13).

¹³⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 11-12, engl. str. 13).

¹³¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 4-5).

¹³² Prezime navedeno 23. februara 2011.

¹³³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 4-5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 5-6; engl. str. 5-6).

¹³⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 5.

¹³⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURACĀEVICA

skinu odjeću i da je vade iz rijeke koja je tuda proticala. Nakon što su ih jedno duže vrijeme zlostavljali, vratili su ih natrag pred ulaz i prisilili na oralni seks i seksualno općenje. Šešeljevci su potom Hasana ABAZA natjerali da s tri metra visokog podzida skače golim prsima na zemlju. Sve sam to vidio i mogli smo da čujemo šta se govori.¹³⁶ ABAZ je od tih skokova zadobio teške povrede i od unutrašnjeg krvarenja je povraćao krv. VLAČO i drugi zatvorski stražari mirno su posmatrali ta zlostavljanja. Na sličan način zlostavljani su i zatočnici Nijaz SALKIĆ i Taib KODŽAGA, koji su morali da skaču s gornje etaže Bunkera.¹³⁷

46. Stražari su nekoliko puta u Bunker ubacili dimnu bombu.¹³⁸ Nele, a kasnije i neki pripadnici Šešeljevih jedinica, u Bunker su ubacili suzavac.¹³⁹ (Oni su u Bunker, osim toga, ubacivali i dimne i smrdljive bombe.¹⁴⁰) Sve se to događalo u VLAČINOM prisustvu.¹⁴¹

47. Gaga i Željko BLAGOVČANIN zvani Gipso bili su iz grupe Bore RADICA kojeg sam ranije pomenuo. To je bio nekakav interventni vod ili specijalna jedinica policije. Ta grupa je zarobila mnogo ljudi i odvela ih u zatvore na tom području. Kao što sam već rekao, glavni za sve zatvore, uključujući Bunker, Nakinu garažu, kasarnu u Semizovcu i druge objekte, bio je Branko VLAČO zvani Brane. Gaga i RADIĆ sa svojim ljudima bili su direktno podređeni VLAČI. Većina ljudi koji su bili zatočeni sa mnom rekla mi je da su ih zarobili RADICEVI ljudi. Da je VLAČO bio glavni znam po tome što bi, dok me je ispitivao, znao ući RADIĆ, kojem bi on naredio da zarobi ljude i dovede ih na ispitivanje. VLAČU znam iz Vogošće od prije rata. Kasnije sam čuo da je RADIĆ unaprijeđen u čin majora.¹⁴²

48.

¹³⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 6; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 3; engl. rezime str. 2); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 7; engl. str. 8); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 15-16; engl. str. 17-18); (srpski vojnici, ne šešeljevci).

¹³⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 7; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 3; engl. rezime str. 2).

¹³⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 7; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 15; engl. str. 17); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

¹³⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 7; engl. str. 7). Pojašnjenje dato 22. februara 2011.: U toj ranijoj izjavi stoji da je Nele bio pripadnik Šešeljevih jedinica, ali to nije tačno. Kao što je već rečeno, Nele je iz Zemuna, u Srbiji.

¹⁴⁰ Pojašnjenje dato 22. februara 2011.

¹⁴¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 7; engl. str. 7).

¹⁴² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6.

Odvođenje ljudi iz Bunkera na prisilni rad i korištenje u živom štitu

49. Sjećam se da je početkom juna 1992. VLAČO lično ispitivao neke od zatočenika i da je nakon ispitivanja odabrao otprilike 30 ljudi za prisilni rad u Vogošći – na Kremešu, kao i u vogošćanskoj fabrici "Unis". Kasnije je u nekoliko navrata lično odvodio neke od zatočenika iz Bunkera.

50.

51. Osim četiri osobe koje su odvedene u nepoznatom pravcu, ostali su ubijeni. Ti ljudi se nisu vratili u Bunker. Tijela nekih od ljudi koji su tom prilikom odvedeni iz Bunkera ekshumirana su poslije rata. Tri su pronađena blizu restorana "Kod Sonje". Za to troje smo znali da su ubijeni dok smo bili u Bunkeru jer su neki od zatočenika, na primjer, Omer ČERIMAGIĆ, dobili zadatak da ih pokopaju. Četiri tijela su poslije rata ekshumirana kod Skakavca, a ostatak je ekshumiran s groblja Vlakovo u Sarajevu.

52. U grupi od otprilike 30 ljudi koje je Branko VLAČO odabrao bilo je i sedam ljudi iz Svraka koji su, s još dvoje ljudi, u Bunker dovedeni iz Nakine garaže. Od njih devet, sedam je kasnije završilo u Planjinoj kući (odakle je pet od njih kasnije odvedeno, zajedno s još 23 osobe, i još uvijek se vodi kao nestalo – vidi paragraf 70 dolje u tekstu).

53. Iz Bunkera smo odvođeni na razne vrste poslova, koji su nerijetko obavljani na prvim borbenim linijama. Odvođeni smo i u živi štit na području Žučići, kao i na druga

¹⁴³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22198 (b/h/s str. 2-3; engl. str. 3).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

područja gdje je za tim postojala potreba. Kopali smo rovove, nosili municiju, spremali drva i izvlačili njihove ljude poginule i ranjene u borbenim dejstvima.

54. Tokom zatočeništva u Bunkeru na prisilni rad sam, koliko se sjećam, odveden dvaput. Jednom sam, s još otprilike 15 zarobljenika, odveden na brdo Kremeš da siječem drva.¹⁴⁴ Drugi put smo odvedeni u Zabrdę, na jedno mjesto u neposrednoj blizini objekta u vlasništvu oca Momčila KRAJIŠNIKA, gdje smo skupljali neku stoku.¹⁴⁵
55. Dok su radili na prvim borbenim linijama, zarobljenici su bili izloženi vatri s obje strane, pošto su se nalazili u međuprostoru. Čuo sam da je na takvim poslovima poginulo mnogo zarobljenika i znam da je to tako jer su se mnogi koji su išli na rad ili u živi štit vratili i pričali nam šta se desilo. Mnoge ljude koji su odvedeni odabrao je Branko VLAČO. Kad bi neko od srpskih vojnika došao da traži zarobljenike za obavljanje bilo kakvih poslova, Branko VLAČO bi bio prisutan i to odobravao, čak bi i prozivao pojedince koji treba da idu na određene radove. To znam zato što bi s dva-tri vojnika ušao u zatočenički objekt i pokazivao prstom ko treba da ide.¹⁴⁶
56. Nakon što je u Bunker dovedena jedna grupa zarobljenih Bošnjaka, Muslimana, iz sela Nahorevo, opština Centar, zarobljenici su korišteni za teške fizičke poslove, kao što je utvrđivanje objekata na linijama razdvajanja. Prilikom odvođenja jedne grupe od 30 zarobljenika na takav rad na brdo Žuč Dragan DAMJANOVIĆ je iz te grupe izdvojio pet zarobljenika, i to Nezira i Hasana MUHAREMOVIĆA i Ismeta i Asima PANDŽIĆA iz sela Nahorevo, te Nasufa ŠABANOVIĆA iz sela Bradići, opština Vogošća, i odveo ih u nepoznatom pravcu. Niko od njih se nije vratio.¹⁴⁷ DAMJANOVIĆA nisam lično vidio dok sam bio u logoru Bunker.¹⁴⁸ Dragana DAMJANOVIĆA nisam lično poznavao prije rata, ali znao sam kako izgleda. Bio je iz sela Hotonj i prije rata je radio kao autoprevoznik.¹⁴⁹
57. Pored radova na putevima, zarobljenike su vodili da sijeku drva, obavljaju poljske poslove i kopaju rovove na borbenim linijama. Tako je na kopanju rovova poginuo

¹⁴⁴ Informacija data 23. februara 2011.

¹⁴⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 16, engl. str. 18).

¹⁴⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 5; engl. str. 6).

¹⁴⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22202 (b/h/s str. 2-3; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 8; engl. str. 10); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 17; engl. str. 20); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 8; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 4; engl. rezime str. 3).

¹⁴⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22202 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

¹⁴⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 18; engl. str. 21).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Nedim PANDŽIĆ zvani Pumpo iz Nahoreva, a njegov komšija Muhamed RUHOTINA je ranjen.¹⁵⁰

58. Sjećam se da su, dok sam bio zatočen u Bunkeru, zatočenici, među njima i Ahmed HIDO i Osman HADŽIĆ, odvođeni u Svrake radi prenošenja neeksploziviranih avionskih bombi i njihovog postavljanja u moju kuću, džamiju u Svrakama i Nurijinu kuću u selu Gora, nakon čega su te bombe aktivirane.¹⁵¹
59. Kada je poginuo major Boro RADIĆ, prilikom izvlačenja mrtvih iz njegove grupe kod kafane "Ranč" na auto-putu prema Srednjem Nebojša ŠPIRIĆ iz Semizovca koristio je šest zarobljenika kao živi štit (Bakira PANDŽIĆA, Miralema PANDŽIĆA zvanog Toto, Fikreta IŠERIĆA, Zejnila MUHAREMOVIĆA, Edhema MUHAREMOVIĆA i Džemu PANDŽIĆA).¹⁵²
60. Na putu kod Ljubine – pričao nam je Mehmed KULO iz Semizovca, koji je doveden u zatvor – četnici su u jednom autobusu ubili oko 40 stanovnika Ahatovića. Samo je šestero uspjelo da se spasi. U grupi četnika koja je izvršila taj pokolj bio je Predrag ŽARKOVIĆ zvani Božur.¹⁵³
61. Boro VUKOVIĆ je obično nosio vojnu uniformu kakvu je nosila bivša JNA. Često je dolazio u Bunker. Ponekad bi doveo nove zarobljenike. Ponekad bi neke odveo, i te ljude više nikada ne bismo vidjeli. Ne znam kakvu je tačno funkciju VUKOVIĆ imao, ali očigledno je imao neka ovlaštenja u restoranu "Kod Sonje" kad je mogao da dovodi zarobljenike u Bunker i da ih odvodi.¹⁵⁴

Planjina kuća

62. U avgustu 1992. u Planjinu kuću je došao ministar pravde Momčilo MANDIĆ. Znao sam ga s televizije. Pretpostavljao sam da je na nekoj visokoj funkciji u policiji ili drugim organima. MANDIĆ je znao da su uslovi u Bunkeru teški i strašni i za potrebe snimanja koje je trebalo da obavi srpska televizija svi zatočenici iz Bunkera premješteni su u Planjinu kuću, gdje su uslovi bili mnogo bolji. MANDIĆ je u Planjinu kuću došao u pratnji jednog novinara sa srpske televizije, BOŽANIĆA. Dok su bili u Planjinoj kući, neki od zarobljenika su mu se obraćali i dobro se sjećam da ga je profesor Zahid BARUČIJA pitao kada će biti razmijenjeni, na šta mu je

¹⁵⁰ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 4-5; engl. str. 7).

¹⁵¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 7; engl. str. 7).

¹⁵² Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 9; engl. str. 9).

¹⁵³ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 7).

¹⁵⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

MANDIĆ odgovorio da nema potrebe da se razmjenjuju jer su u stvari kod svoje kuće.¹⁵⁵

63. Dana 11. avgusta 1992. svi zarobljenici iz Bunkera, osim njih desetak, preseljeni su u Planjinu kuću.¹⁵⁶ U Planjinu kuću su nas odveli VLAČO i nekoliko stražara, u kamionu s platnenom ceradom. Vjerujem da je nas, zarobljenika, tada u Bunkeru ostalo 40. Putem do Planjine kuće s nama je išlo više stražara iz restorana "Kod Sonje". Oni su s nama tamo i ostali.¹⁵⁷

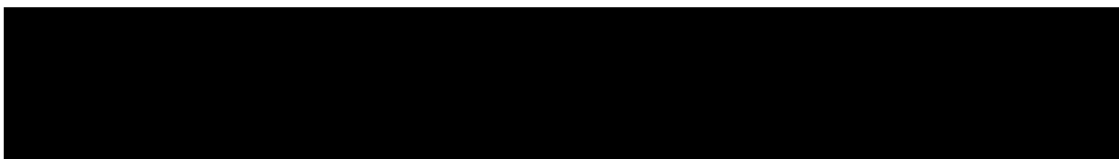
Uslovi zatočenja

64. Kad smo stigli, Planjina kuća je bila prazna. Zatvorili su nas u podrum. Nekoliko dana kasnije stražari su u kuću doveli još oko 120 ljudi iz Hadžića i Bioče. Nakon što je dovedena ta velika grupa smjeli smo otići u prizemlje, gdje bismo obično dobivali hranu.¹⁵⁸

65. U poređenju s Bunkerom, uslovi u Planjinoj kući su bili nešto bolji. Međutim, u pogledu tretmana ništa se nije promijenilo. U izvjesnom smislu bilo je i gore, pošto je kuća bila blizu puta. Svako ko je znao stražare i tuda je naišao mogao je da uđe u kuću i da nas posmatra.¹⁵⁹

Premlaćivanje u Planjinjoj kući

66.

Nakon povratka iz zarobljeništva Siniša ĐURĐIĆ je ponovo postao stražar u zatvoru. Za stražara je došao i Nikola JOVANOVIĆ zvani Briga, jedan od tjelohranitelja Jovana TINTORA. Njih dvojica su počela posebno tući i maltretirati mene i profesora Zahida BARUČIJU, a često su znali dovoditi i svoje prijatelje,

¹⁵⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 9; engl. str. 11).

¹⁵⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (ERN 0631-6650-0631-6662 str. 7; ERN 0631-8186-0631-8234 (b/h/s str. 25; engl. str. 29-30)); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 9; engl. str. 9); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 3; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 4; engl. rezime str. 3).

¹⁵⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8.

¹⁵⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6), gdje se kaže da je tamo, kad su došli, bilo 50 ljudi iz sela Bioča, Lješevo i Podlugovi i 70 zarobljenika iz sportske dvorane u Hadžićima i zatvora Kula.

¹⁵⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8.

¹⁶⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

četnike, i pred njima tući nas dvojicu. Siniša je mene zadnji put pretukao 1. i 2. oktobra, a BARUČIJU početkom decembra u 03:00 sata, kada je ušao u spavaonu s jednim četnikom. Dok je profesor ležao u besvjesnom stanju, Sinišin prijatelj je izvadio pištolj i počeo ga gurati u usta bunovnim zarobljenicima, prijeteci da će nas sve pobiti.¹⁶¹

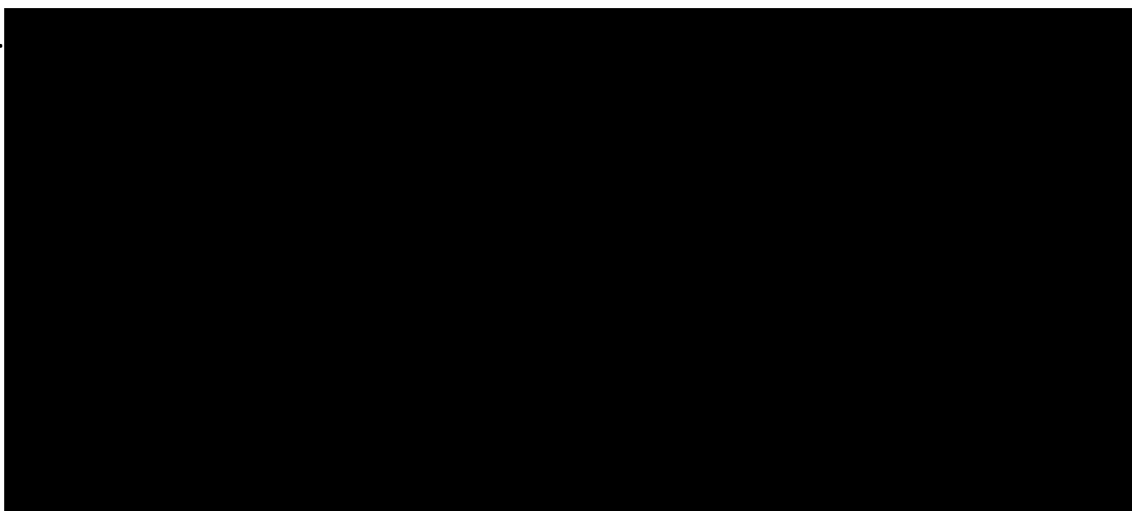
67. I mene su zatvarali u samicu u Planjinoj kući. Na frontu su imali problem s jednim tenkom koji se otklizao niz brdo. Zarobljenike su prisilili da odu do tenka i iz njega skupe preostale granate. Čuo sam da je šest ili sedam ljudi poginulo, da ih je nekoliko ranjeno i da je dvoje uspjelo pobjeći. Budući da su mi ta dvojica bila prijatelji, Srbi su mislili da sam u tome imao prste i htjeli su da me kazne za njihov bijeg.¹⁶²

68. Jedna grupa stražara iz Planjine kuće, od kojih se jedan, sjećam se, zvao Siniša ĐURĐIĆ, jedno vrijeme je dolazila da tuče zarobljenike. On bi ponekad doveo neke od svojih kolega, koji obično nisu stražarili u Planjinoj kući. To su bili vojnici. Tri dana u oktobru dolazili su po tri puta dnevno da tuku samo mene i profesora BARUČIJU.¹⁶³

Prisilni rad i korištenje u živom štitu

69. Stražari su počeli odvoditi ljude na prisilni rad i u živi štit. Svakog dana postrojili bi zarobljenike pred kućom i odabrali one koji će ići na rad.¹⁶⁴

70.

¹⁶¹ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 9; engl. str. 9).

¹⁶² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8.

¹⁶³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6).

¹⁶⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 9; engl. str. 9).

¹⁶⁵ Pojašnjenje u vezi s brojem ljudi (28) dato 22. februara 2011.

¹⁶⁶ Informacija data 24. februara 2011.

71. Dana 20. avgusta 1992. odveden sam s grupom ljudi na brdo Ravne. U grupi je bilo ukupno pedesetak ljudi. Dobili smo zadatak da iskrčimo ostatke šumarka koji je dan ranije izgorio tokom borbi. Čitav dan smo proveli radeći, bez hrane i vode. Mnogi zarobljenici su padali od iscrpljenosti i njih su tukli.¹⁶⁹ Toga dana sam povrijedio ruku i nije mi pružena medicinska pomoć. Rana se vremenom toliko inficirala da sam, nakon što sam pobjegao, morao na operaciju.¹⁷⁰
72. U mojim ranijim izjavama se kaže da sam na prisilni rad morao da idem četiri, pet, odnosno šest puta.¹⁷¹ Odvođen sam, kao što stoji gore u tekstu, dvaput iz Bunkera, kao i nekoliko puta iz Planjine kuće, ali ne više od ukupno šest puta.¹⁷² Iz Planjine kuće sam prvi put odveden na brdo Ravne.¹⁷³ Bio sam i na jednom mjestu na Gareži, kao i dvaput na Žuči. Na brdu Ravne morali smo da krčimo šumu kako bi Srbi mogli da pucaju po neprijatelju. Na Gareži smo morali da kopamo rovove između dvije borbene linije.¹⁷⁴
73. Svih tih šest puta kada sam izveden iz logora bio je prisutan VLAČO, koji je izdavao naredjenja da mene i profesora BARUČIJU prate i da, ako pokušam da pobjegnem, otvore vatru i ubiju me. Prilikom svakog izvođenja stražari su se VLAČI, u mom prisustvu, obraćali kao upravniku zatvora. Među dokumentima koje sam predao ima i nekih spiskova i zahtjeva koje je Branko VLAČO potpisao kao upravnik zatvora. Dokumente je veoma često u njegovo ime potpisivao i njegov zamjenik Stanko KNEŽEVIĆ.¹⁷⁵ KNEŽEVIĆ je, kao i Peda, fudbaler kojeg sam ranije pomenuo, bio komandir straže. Kada je VLAČO postao načelnik SJB-a Vogošća, na njegovo mjesto je došao ŠPIRO, čiji zamjenik je bio BOŠKOVIĆ zvani Ćurka.

¹⁶⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 8; engl. str. 9-10); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 8; engl. str. 8).

¹⁶⁸ Informacija data 22. februara 2011.

¹⁶⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 6; engl. str. 7), gdje se kaže da je to bilo 2. avgusta; izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 6; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

¹⁷⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 8; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3).

¹⁷¹ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 6; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 4; engl. str. 4); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 38; engl. str. 46-47).

¹⁷² Informacija data 23. februara 2011.

¹⁷³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 6; engl. str. 7).

¹⁷⁴ Pojašnjenje dato 23. februara 2011.

¹⁷⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 6; engl. str. 7).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

74. Dana 18., 21. i 23. septembra grupe zarobljenika su vođene u živi štit. Ti zarobljenici su vezani žicom, a znam da je jednu takvu grupu vezao i vodio Nebojša ŠPIRIĆ.¹⁷⁶ Petnaest ih je poginulo, a 36 ranjeno. Neki su poginuli čak i dok su kopali rovove.¹⁷⁷ Avdo TIRIĆ i Nermin SKANDO su poginuli.¹⁷⁸ Poginuli su i Bajro HUJIĆ, Nusret SELIMOVIĆ, Ferid TERZIĆ, Safet KRUEZI, Ferid ŠEHIĆ, Azem i Nail DURMIĆ i Enver ČINARA.¹⁷⁹
75. U septembru 1992. Branko VLAČO je lično odabrao 50 zarobljenika, postrojio ih pred Planjinom kućom i lično ih odveo na ratište Žuč na prvu liniju kao živi štit. VLAČO im je rekao: "Neće vam se ništa desiti, idete sa mnom da odradite jedan posao za mene." Nakon toga su otišli; dio ih se uveče vratio i rekao nam da je dosta ljudi poginulo i ranjeno u živom štitu i ti su ranjenici dovedeni natrag u logor.¹⁸⁰
76. Vidio sam leševe ljudi koji su bili zatvoreni sa mnom a poginuli su dok su korišteni kao živi štit, pošto su ih donijeli natrag u Planjinu kuću. Te leševe su drugi zarobljenici pokopali na lokalnom groblju, koje se nalazilo blizu Planjine kuće.¹⁸¹
77. Tokom novembra i decembra stražari su odvodili velike grupe ljudi na rad i u živi štit. Ostavljali su samo one za koje nisu htjeli da budu blizu fronta, kao i ranjene i povrijeđene. Meni je tada ruka bila prilično inficirana pa sam ostao u kući.¹⁸²
78. U Planjinoj kući sam bio do 5. decembra 1992.¹⁸³ Na dan kad sam pobjegao bilo nas je svega osmero. U 10:00 sati po nas je došao Stanko KNEŽEVIĆ, koji je bio jedan od stražara. Većina nas je bila povrijeđena ili ranjena, pa su on i neki drugi nas osmero odveli u Zabrđe. Zabrđe je selo blizu Rajlovca. Dobili smo zadatak da pokrивamo rovove koji su tamo iskopani prethodnog dana. Međutim, kad smo stigli, bilo je borbi. Kad su stražari vidjeli da su borbe sve žešće, došlo je vozilo u koje je ukrcano nas šestero. Dvojicu zarobljenika koji su bili suviše blizu vatri su ostavili. Ne

¹⁷⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 9-10; engl. str. 9-10); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22196 (b/h/s str. 4-5; engl. rezime str. 3).

¹⁷⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 6; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 2; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22195 (b/h/s str. 2; engl. str. 3); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 10; engl. str. 10); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 5; engl. str. 6).

¹⁷⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 8; engl. str. 10); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 8); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 10; engl. str. 10); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 4; engl. str. 6).

¹⁷⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 8; engl. str. 10).

¹⁸⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 5; engl. str. 6-7).

¹⁸¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9.

¹⁸² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 7; engl. str. 9).

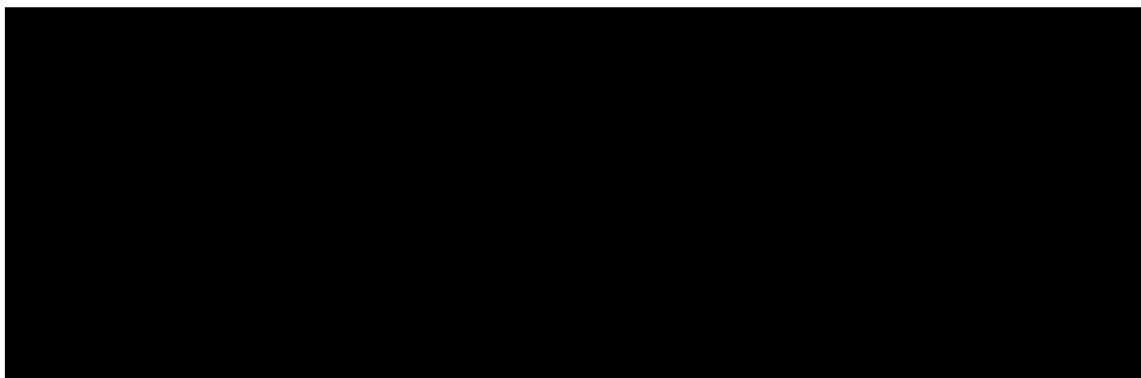
¹⁸³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 11; engl. str. 11); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 28; engl. str. 33, gdje se kaže do 15. decembra).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

znam šta je bilo s njima. Očekivali smo da će nas vratiti u Planjinu kuću, ali automobil je krenuo u pravcu Žuči.¹⁸⁴

79. Na Žuči samo zatekli još pet zarobljenika, koji su nam rekli da su dio jedne veće grupe, od 50 ljudi. Njih petorica nisu znala šta se dogodilo s ostalih 45. Dragiša DAMJANOVIĆ (Draganov rođak¹⁸⁵), koji je bio komandant interventne jedinice razmještene na Žuči, poveo je nas 11 i napravio živi štit. Dragišu DAMJANOVIĆA sam prepoznao zato što sam ga znao od ranije. On je radio u fabrici UTL. Njegova jedinica nas je gurnula naprijed. Svi smo morali da hodamo uspravno ispred jedinice. Nismo se smjeli pognuti ili skloniti u zaklon. Neki od nas morali su da nose nekakvu municiju ili opremu koja im je mogla zatrebat. Znali bi nam nasloniti pušku na rame i pucati, služeći se našim tijelima kao zaklonom.¹⁸⁶

80.

81. U Planjinoj kući je, kada sam pobjegao, ostalo 86 ljudi, među kojima i 11 žena, uključujući maloljetnice. Ti ljudi su uglavnom dovedeni iz Visokog, Vogošće, Sokoca, Hadžića, Lješeva, Bioče, Dogloda i Nahoreva.¹⁸⁹ Otprilike 70 zarobljenika premješteno je početkom septembra iz sportske dvorane u Hadžićima i zatvora Kula.¹⁹⁰ Ukupan broj zatočenika u Planjinoj kući kretao se otprilike između 180 i 200. Žene su držane u podrumskim prostorijama.¹⁹¹

82. Nakon što smo oslobodili i vratili teritoriju pronašli smo masakrirana tijela zarobljenika koji su bili sa mnom u zatočeništvu: Elvira ŠUNJA, jednog čovjeka

¹⁸⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 7; engl. str. 9).

¹⁸⁵ Pojašnjenje dato 23. februara 2011.

¹⁸⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 7; engl. str. 9), gdje se ne pominje prisustvo Dragana DAMJANOVIĆA.

¹⁸⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

¹⁸⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9.

¹⁸⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 6; engl. str. 9), gdje se kaže da je u Svrakama ostalo 88 ljudi; dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 11; engl. str. 11); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 4; engl. str. 5).

¹⁹⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22192 (b/h/s str. 9; engl. str. 9).

¹⁹¹ Izjava od 22. novembra 1996. (b/h/s str. 1; engl. str. 1; ERN 0223-5704-0223-5704); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 4; engl. str. 5).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

kojem je nadimak bio Mujo i bio je iz Bioče i još dvojice koju sam prepoznao, ali ne znam im ime.¹⁹²

83. Od očevidaca sam čuo da je Stanko KNEŽEVIĆ kasnije ubio devet ljudi na Žuči. Njih devetorica su bila zatočena u Bunkeru i odvedena su na Žuč u živi štit. Tih devet tijela zakopano je blizu kuće Rajka BUNJEVCA.¹⁹³

84. U jednoj svojoj ranijoj izjavi, iz januara 1993., rekao sam da je kroz sve zatočeničke objekte zajedno prošlo 500¹⁹⁴ ljudi. Kasnije sam saznao da ih je u stvari bilo zatočeno 800 i taj sam broj naveo u svojoj kasnijoj izjavi (iz 2006.).¹⁹⁵ Ljudi koji su bili u zatočeništvu tokom mog boravka u logorima nisu bili samo iz Svraka, nego i iz drugih mjesta s područja opštine Vogošća i susjednih opština, na primjer, opštine Ilijaš. Pola tih ljudi danas nema, s tim da je dio pronaden u raznim grobnicama. Na području Vogošće ekshumirano je 213 osoba, koje su sve prošle kroz logor, a 63 osobe s područja opštine Vogošća koje su bile zatočene u Bunkeru i dalje se vode kao nestale.¹⁹⁶

Srbi koji su učestvovali u etničkom čišćenju, radu zatočeničkih objekata, odvođenju na prisilni rad i ubijanju

85. Rekao bih je Dragan DAMJANOVIĆ bio jedan od najekstremnijih pripadnika srpskih snaga, koji se isticao u pljačkanju po naseljima Vogošće i zlostavljanju civilnog stanovništva koje je vraćeno u naselje Svrake, kao i stanovništva iz ostalih dijelova opštine Vogošća. Okićen tipičnim četničkim obilježjima, sa sabljom i čekićem za pojasom, upadao je u naselja i otimao od ljudi dragocjenosti koje su imali. Bošnjake koji nisu htjeli da napuste svoje stanove likvidirao je na najsvirepiji način.¹⁹⁷

86.

¹⁹² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 9.

¹⁹³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22197, str. 3.

¹⁹⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22194 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

¹⁹⁵ Pojašnjenje dato 23. februara 2011.

¹⁹⁶ Ažurirani broj ekshumiranih i nestalih naveden 23. februara 2011. (Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22203 (b/h/s str. 5; engl. str. 6), gdje se kaže da su 193 osobe ekshumirane, a 68 ih se vodi kao nestalo, što je u vrijeme davanja te izjave bilo tačno, ali u međuvremenu su izvršene daljnje ekshumacije).

¹⁹⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 6).

¹⁹⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 4; engl. str. 5-6, gdje stoji Hasan, što je netačno); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22202 (b/h/s str. 3; engl. str. 3); izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22204 (ERN 0631-6650-0631-6662 str. 7), (transkript - ERN 0631-8186-0631-8234, b/h/s str. 24-25; engl. str. 28).

87. DAMJANOVIĆ je često dolazio u Planjinu kuću i odvodio zarobljenike na prisilni rad. Oni koje bi odveo obično se više nisu vraćali. U krugu Planjine kuće tjerao je zarobljenike da udaraju druge zarobljenike palicama i tukao je zarobljenike koje je odabrao za obavljanje poslova na borbenim linijama.²⁰¹ Nakon što sam pobjegao iz zatvora saznao sam da je ubio profesora Zahida BARUČIJU.²⁰²

Dokumenti

88. Dana 23. februara 2011. pokazano mi je više dokumenata. Ti dokumenti su navedeni u tabeli u nastavku, zajedno s mojim komentarima.

Br.	Datum	ERN engl.	ERN b/h/s	Broj na osnovu pravila 65ter	Opis/komentari
1	20. maj 1992.	0200- 0614- 0200- 0640, str. 14	0200- 0627- 0200- 0627	15568	Naredba Kriznog štaba Srpske opštine Vogošća u vezi s dobijanjem dozvole za izlazak iz opštine. Potpisano u ime komandanta Jovana TINTORA. Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu (vidi paragrafe dolje u tekstu) Da bi mogli da dobiju potvrdu za izlazak iz Vogošće, Muslimani su morali ili da prepisu svoju imovinu (kuće, zemlju, stoku) Srpskoj opštini Vogošća ili da s osobama srpske nacionalnosti zaključe ugovor o zamjeni za njihovu imovinu u drugim opštinama u BiH. Znam ljude koji su to uradili. Imam kopiju ugovora između jednog

¹⁹⁹ Izjava od 5.-6. decembra 1992. (b/h/s str. 5; engl. str. 7).

²⁰⁰ Informacija data 23. februara 2011.

²⁰¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 7); dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22202 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²⁰² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22201 (b/h/s str. 5; engl. str. 7).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

					Muslimana iz Vogošće i jednog Srbina iz Sarajeva koji su zamijenili imovinu, s potpisom predsjednika Izvršnog odbora Rajka KOPRIVICE.
2	25. maj 1992.	ET 0222- 7116- 0222- 7116	0222- 7116- 0222- 7116	01542	Spisak pripadnika specijalnog odjeljenja Komentar: To je spisak lokalnih Srba, od kojih su mnogi bili kriminalci, iz sastava paravojne jedinice koja je postupala po uputstvima lokalnog SDS-a i srpskog Kriznog štaba. Ta grupa je učestvovala u napadu na moje selo. RADIĆEVA grupa je dovođila ljude u zatočeničke objekte.
3	25. maj 1992.	ET 0200- 0614- 0200- 0649, str. 27- 28	0200- 0639- 0200- 0639	11320 / duplikat 15568F	Odluka rukovodioca Resora za pravosuđe, upravu i propise Srpske opštine Vogošća, br. 05- /92, u vezi s puštanjem na slobodu 18 zarobljenika muslimanske nacionalnosti radi razmjene za zarobljenike srpske nacionalnosti Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. Ime pod brojem 3 je pogrešno napisano; treba pisati ČEKIĆ. Osobe pod brojem 3, 18 (DELIĆ) i 20 (ALIĆ) nisu bile razmijenjene – one su iz grupe od 28 ljudi iz Planjine kuće koji su nestali. Osobe pod brojem 2 (HALILOVIĆ) i 15 (ŠIŠIĆ) nisu tada razmijenjene – bile su sa mnom u Bunkeru. ŠIŠIĆ je razmijenjen dok je bio u Bunkeru. HALILOVIĆ je bio sa mnom u Planjinoj kući. Razmijenjen je otprilike u avgustu 1992.
4	26. maj 1992.	ET 0223- 2640 / ET 0200- 0614- 0200- 0640, str. 18	0223- 2640 / 0200- 0631- 0200- 0631	01544 / dio 15568	Naredba Kriznog štaba Srpske opštine Vogošća da se 154 osoba pusti iz zatvora i sprovede do raznih sela Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. U prilogu nema spiska puštenih osoba. Iz tog dokumenta se vidi koliko je ljudi bilo zatočeno u Nakinoj garaži. U dnu dokumenta piše Crveni krst

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

					Ilijaš. Od ljudi s tog spiska sam čuo da je trebalo da ih premjeste prema Visokom, ali muškarci su na kraju noću morali da idu u Planjinu kuću (o čemu se govori ranije u ovoj izjavi).
5	31. maj 1992.	ET 0090- 4508- 0090- 4509 / 0200- 0614- 0200- 0640, str. 9- 10	0200- 0622- 0200- 0623 / 0200- 0622- 0220- 0623	11204 / dio 15568	Odluka, br. 03-512, predsjednika Predsjedništva Srpske Republike BiH dr. Radovana KARADŽIĆA o formiranju ratnih predsjedništava u opštinama za vrijeme neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. U vezi s članom 4 – povjerenik za opštinu Vogošća bio je Nikola POPLAŠEN. To tada nisam znao, nego sam saznao kasnije iz dokumenata.
6	23. juni 1992.	ET 0200- 0614- 0200- 0640, str. 16	0200- 0629- 0200- 0629	Dio 15568	Odluka, br. 03/20/92, Ratnog povjereništva Srpske opštine Vogošća da se licima u jedinicama Srpske vojske BiH na području opštine Vogošća i licima angažovanim na osnovu radne obaveze isplati naknada za mjesec juni. Potpisao Nikola POPLAŠEN, republički povjerenik. Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. Znam jednog Muslimana, UKOVIĆA, koji je bio u nekoj vrsti kućnog pritvora i radio je za jednu srpsku porodicu, za šta je bio plaćen. Obično su takve poslove radili ljudi iz miješanih brakova.
7	24. juni 1992.	ET 0089- 7196- 0089- 7196 / 0200- 0614- 0200- 0640	0089- 7196- 0089- 7196	01572 / duplikat 15568G	Prijedlozi s potpisom Nikole POPLAŠENA, između ostalog, o prodaji proizvoda sarajevske fabrike (automobila) TAS na tržište u Srbiji i Crnoj Gori i pretvaranju zatvora u Vogošći u odjeljenje kazneno-popravne ustanove u Butmiru ili na Palama Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

					<p>U vezi s tačkom 1 – imam dokumente koji su pronađeni u opštini iz kojih se vidi da su se od juna do avgusta 1992. riješili hiljada automobila.</p> <p>U vezi s tačkom 2 – iz dokumenta se vidi da je između Srba i Savezne Republike Jugoslavije postajala koordinacija u vojnim pitanjima.</p> <p>U vezi s tačkom 3 – pominju se nelegalni zatočenički objekti.</p>
8	5. juli 1992.	ET 0649- 0649- 4745- 0649- 4745	0649- 4745- 0649- 4745	14342	<p>Srpska opština Vogošća, Odjeljenje zatvora, potvrda o broju zatvorenika, br. 5/92 – spisak imena 46 osoba koje su se 4. jula 1992. nalazile u zatvoru</p> <p>Komentar: To je spisak imena ljudi koji su bili sa mnom zatočeni u Bunkeru (moje ime je navedeno pod brojem 3).</p>
9	8. juli 1992.	ET 0223- 2755- 0223- 2755	0223- 2755- 0223- 2755	01584 / duplikat 15568H / P01605	<p>Rješenje kojim se, na osnovu zahtjeva Ministarstva za pravdu-Odjeljenja zatvora Butmir Srpske opštine Vogošća i odluke Ratnog štaba Srpske opštine Vogošća donesene na sjednici od 7. jula 1992., kuća Almasa PLANJE i Miralema PLANJE daje na upotrebu Ministarstvu za pravdu, za potrebe Odjeljenja zatvora Srpske opštine Vogošća</p> <p>Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. Taj dokument se može dovesti u vezu s POPLAŠENOVIM dokumentom od 24. juna 1992. (pod brojem 7 gore). To je rješenje kojim je taj zatočenički objekt legalizovan. Ljudi su i prije toga držani u Planjinoj kući (muškarci iz sela morali su se tamo javljati svake noći).</p>
10	15. juli 1992.	ET 0200- 0626- 0200- 0626	0200- 0626- 0200- 0626	01586 / takođe dio 15568	<p>Zahtjev Izvršnog odbora Srpske opštine Vogošća, br. 02-25/92, s potpisom predsjednika Srpske opštine Vogošća Svetozara STANIĆA, upućen Ministarstvu za finansije Srpske Republike BiH, kojim se traži refundacija novčanih sredstava isplaćenih na ime novčane naknade vojnicima</p>

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

					Koševske brigade, Rajlovačke brigade i dobrovoljcima Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. Pošto su te jedinice primale naknadu za svoje usluge, mora da su učestvovala u aktivnostima na području opštine (npr., u napadima na nesrpska sela).
11	21. juli 1992.	ET 0345- 0345- 0345- 6334	6334- 0345- 6334	01591	Rješenje Ministarstva pravde, br. 01-131/92, o postavljanju Branka VLAČE za upravnika Odjeljenja za pritvor Kazneno-popravnog doma "Butmir", Ilidža, smještenog u Vogošći Komentar: Time je zvanično potvrđeno da je VLAČO postavljen na položaj upravnika zatočeničkih objekata u Vogošći, koji su potpali pod Kazneno-popravni dom "Butmir" Ilidža.
12	21. juli 1992.	ET 0345- 6335- 0345- 6335	6335- 0345- 6335	01592	Rješenje Ministarstva pravde, br. 01-130/92, o raspoređivanju Nebojše ŠPIRIĆA na radno mjesto komandira straže u Odjeljenju za pritvor Kazneno-popravnog doma "Butmir", Ilidža, smještenog u Vogošći Komentar: Time je zvanično potvrđeno da je ŠPIRIĆ postavljen na položaj komandira straže u zatočeničkim objektima u Vogošći, koji su potpali pod Kazneno-popravni dom "Butmir" Ilidža.
13	26. juli 1992.	ET 0200- 0614- 0200- 0615	0614- 0200- 0615	01594 / duplikat 15568A	Srpska opština Vogošća, Uprava zatvora, spisak zatvorenika na dan 26. jula 1992., s 49 imena – Eset MURAČEVIĆ je naveden pod brojem 3 Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. To je spisak imena ljudi koji su bili sa mnom zatočeni u Bunkeru (moje ime je navedeno pod brojem 3).
14	30. juli 1992.	0200- 0628- 0200-	0200- 0628- 0200-	01598	Zaključak Ratnog povjereništva Srpske opštine Vogošća, s potpisom i pečatom, u vezi s plaćanjem vojnika iz odreda "Šoša"

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

		0628- ET	0628		Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. Taj dokument pokazuje da su dobrovoljci pod komandom majora Jove OSTOJICA učestvovali u aktivnostima na području opštine Vogošća. Za vrijeme rata sam čuo (od stražara i ljudi koji su bili u kontaktu s osobama srpske nacionalnosti) da su dobrovoljci iz Srbije bili pripadnici odreda "Šoša".
15	6. avgust 1992.	ET 0089- 7197- 0089- 7197	0089- 7197- 0089- 7197	01603 / P01606	Zaključak Ratnog povjereništva Srpske opštine Vogošća, br. 03-141/92, kojim se od Ministarstva pravde Srpske Republike BiH – Pale traži saglasnost za povremeno korištenje zatvorenika za izvođenje građevinskih i drugih radova, prema potrebi Komentar: Zatočenici su iz Bunkera i Planjine kuće odvođeni i prije i poslije tog zahtjeva.
16	6. avgust 1992.	L010- 2743	0323- 4360	Dio 01605 P01142	Teleks Srpske opštine Vogošća upućen Ministarstvu pravosuđa, kojim se traži saglasnost za povremeno korištenje (šifra) za izvođenje građevinskih i drugih radova Komentar: To je gorepomenuti dokument poslat teleksom.
17	6. avgust 1992.	ET 0223- 1300- 0223- 1301	0223- 1300- 0223- 1301	23097	Hitan telegram Ratnog povjereništva opštine Vogošća (šifra: Kosovo) , br. 03-141/92, upućen Ministarstvu pravosuđa Srpske Republike BiH (šifra: Foča), kojim se traži saglasnost za povremeno angažovanje (šifra) za izvođenje građevinskih i drugih radova. Za Ratno povjereništvo potpisao Ratko BABIĆ. Komentar: To je šifrovani telegram. Radi se, kako proizlazi iz sadržaja, o dokumentu Srpske opštine Vogošća upućenom Ministarstvu pravosuđa. Ratko BABIĆ je prije rata radio kao sudija Srpskog opštinskog suda /kao u originalu/ u Vogošći, a za vrijeme rata je bio istražni sudija.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

18	10. avgust 1992.	ET 0223- 1300- 1300- 0223- 1301	0223- 1300- 0223- 1301	01610	Telegram Ministarstva pravosuđa Srpske Republike BiH (šifra: Foča) , br. 04/2-3/92, upućen Vogošći (šifra: Kosovo) u vezi sa zahtjevom br. 03-141/92, kojim Ministarstvo pravosuđa i uprave daje saglasnost za povremeno angažovanje (šifra) za izvođenje građevinskih i drugih radova Komentar: To je šifrovani telegram. Radi se, kako proizlazi iz sadržaja, o dokumentu Ministarstva pravosuđa upućenom Vogošći, u kojem je Ministarstvo pravosuđa i uprave obavještava o saglasnosti u vezi s izvođenjem građevinskih radova.
19	10. avgust 1992.	L010- 2742	0323- 4359	Dio 01605 P01142	Odgovor Ministarstva pravosuđa Srpske Republike BiH, br. 04/2-3/92, upućen Srpskoj opštini Vogošća u vezi sa zahtjevom br. 03-141/92, kojim Ministarstvo pravosuđa daje saglasnost za povremeno angažovanje zatvorenika za izvođenje građevinskih i drugih radova Komentar: To je odgovor Ministarstva pravosuđa upućen Vogošći u vezi sa zahtjevom od 6. avgusta 1992., u kojem je ono obavještava da je saglasno da se zatvorenici povremeno angažuju za izvođenje građevinskih i drugih radova.
20	11. avgust 1992.	0297- 7419- 0297- 7419- ET	0297- 7419- 0297- 7419	01607	Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 10. avgust 1992., u kojem se kaže da su na osnovu naredbe Predsjedništva SRBiH četiri osobe puštene na slobodu Komentar: Sva četvorica su bila zatočena sa mnom u Bunkeru. Sve sam ih vidio poslije rata i rekli su mi da su bili pušteni na slobodu.
21	18. avgust 1992.	ET 0297- 7401- 0297- 7401	0297- 7401- 0297- 7401	14359	Srpska opština Vogošća, bilten Odjeljenja zatvora za 17. avgust 1992., br. /92, u kojem se kaže da su radnici SJB-a Ilijaš priveli 91 zarobljenika muslimanske nacionalnosti Komentar: Sjećam se kad je ta velika grupa Muslimana iz Ilijaša dovedena u Planjinu kuću.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

22	21. avgust 1992.	0297- 7389- 0297- 7389- ET	0297- 7389- 0297- 7389	14358	Srpska opština Vogošća, bilten Odjeljenja zatvora za 20. avgust 1992., br. /92, sa spisikom zarobljenika odvedenih na fizički rad Komentar: To je spisak ljudi koji su bili zatočeni u Planjinoj kući. Moje ime je navedeno pod brojem 26. Ne sjećam se da sam 20. avgusta 1992. odveden na obavljanje poslova za Rajlovačku brigadu. Drugi zatočeni su prije tog datuma vođeni na rad u distributivni centar u Rajlovcu.
23	23. avgust 1992.	0297- 7381- 0297- 7381- ET	0297- 7381- 0297- 7381	01615	Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 22. avgust 1992., u kojem se kaže da se, na osnovu naredbe Ratnog predsjedništva opštine Vogošća, Komisije za razmjenu i upravnika zatvora, jedan zarobljeni Musliman pušta na slobodu radi razmjene za jednog zarobljenog Srbina i daje se spisak Muslimana koje su priveli radnici SJB-a Vogošća Komentar: ČEBO je bio zatočen sa mnom u Bunkeru i u Planjinoj kući. On je razmijenjen. Petnaest ljudi sa spisaka privedenih osoba bili su iz Vranjka, jednog malog sela na obroncima brda Ravne. Bili su zatočeni sa mnom u Planjinoj kući.
24	24. avgust 1992.	ET 0649- 4746- 0649- 4746	0649- 4746- 0649- 4746	14347	Zahtjev 1. rajlovačke pješadijske brigade od 24. avgusta 1992., br. 156-1, za upućivanje zarobljenika radi kopanja rovova na Žuči Komentar: Zatočeni iz Planjine kuće odvođeni su na Žuč da kopaju rovove i nose municiju i hranu srpskim vojnicima. Ja sam morao da idem na Žuč u više prilika, ali ne znam u zoni odgovornosti koje brigade sam bio.
25	27. avgust 1992.	0297- 7365- 0297- 7365- ET	0297- 7365- 0297- 7365	18962	Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 26. avgust 1992., u kojem se kaže da je 30 zatvorenika odvedeno na rad i vraćeno Komentar: Trideset ljudi čija su imena ovdje navedena bilo je zatočeno sa mnom u Planjinoj kući.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

26	30. avgust 1992.	0297- 7353- 0297- 7353- ET	0297- 7353- 0297- 7353	01616	<p>Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 29. avgust 1992., u kojem se pominje jedan vojnik koji je bio u zatvoru i kaže da je jedan muslimanski zarobljenik ranjen prilikom izvođenja radova na Žuči, da je jedan drugi srpski vojnik uhapšen i da je 29. avgusta 1992. na rad na Žuč odvedeno osam Muslimana</p> <p>Komentar: Tih osam navedenih ljudi bilo je zatočeno u Planjinoj kući. Kad su se vratili, rekli su nam da je Samir ŠEHIĆ ranjen snajperom. On se nakon ranjavanja nije vratio u Planjinu kuću.</p>
27	30. avgust 1992.	0297- 7354- 0297- 7356- EDT	0297- 7354- 0297- 7356	18858	<p>Spisak imena 139 zarobljenika priložen uz bilten zatvora u Vogošći – osobe u zatvoru na dan 30. avgusta 1992.</p> <p>Komentar: Moje ime je navedeno pod brojem 2. Većina ljudi s tog spiska bila je zatočena sa mnom u Planjinoj kući. Na spisku se nalaze i imena nekih ljudi koji su ostali u Bunkeru nakon što smo mi premješteni u Planjinu kuću – pod brojem 7 i 22 (a možda i pod brojem 17).</p>
28	1. septembar 1992.	ET 0649- 4747- 0649- 4747	0649- 4747- 0649- 4747	14378	<p>Zahtjev Srpske opštine Vogošća od 1. septembra 1992., upućen upravniku zatvora, za upućivanje zarobljenika radi izvođenja radova za SJB Vogošća</p> <p>Komentar: Ne mogu da se sjetim imena nijednog zatočenika koji je morao da obavlja poslove za SJB Vogošća.</p>
29	2. septembar 1992.	0297- 7681- 0297- 7681- ET	0297- 7681- 0297- 7681	14357	<p>Srpska opština Vogošća, bilten Odjeljenja zatvora za 1. septembar 1992., br. /92 – spisak s imenima 21 zarobljenika odvedenog na obavljanje fizičkih radova</p> <p>Komentar: Većina ljudi s tog spiska bila je zatočena u Planjinoj kući. Posljednji na spisku, ČERIMAGIĆ, bio je zatočen u Bunkeru, ali je nakon tog odvođenja na prisilni rad premješten u Planjinu kuću.</p>

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

30	3. septembar 1992.	0297- 7655- 0297- 7655- ET	0297- 7655- 0297- 7655	01617	Nalog Momčila MANDIĆA za premještanje zarobljenika iz zatvora u Vogošći u Kazneno-popravni dom Kula na Ilidži Komentar: Četiri navedene osobe bile su dio grupe od deset ljudi koji su ostali u Bunkeru nakon što smo mi premješteni u Planjinu kuću, a u toj grupi je bio i ČERIMAGIĆ. ČERIMAGIĆ nam je, kad je došao u Planjinu kuću, rekao da su ti ljudi negdje odvedeni, ali nije znao gdje.
31	3. septembar 1992.	ET 0223- 2599- 0223- 2601	0223- 2599- 0223- 2601	01618	Spisak osoba u zatvoru u Vogošći na dan 3. septembra 1992. Komentar: Ja sam pod brojem 2. Većina ljudi s tog spiska bila je zatočena u Planjinoj kući. Znam da su neki od ljudi sa spiska kasnije poginuli na radu ili u živom štitu (osobe pod brojem 5, 39, 43, 62, 77, 79, 81, 101, 118, 125 i 130). Njihova imena sam podvukao prije nego što sam taj dokument predao nadležnim organima BiH. Osoba pod brojem 5 poginula je nakon što sam pobjegao.
32	11. septembar 1992.	ET 0649- 4748- 0649- 4748	0649- 4748- 0649- 4748	14382	Zahtjev Stanice milicije Ilijaš od 11. septembra 1992., upućen upravniku zatvora, za upućivanje zarobljenika radi izvođenja radova za Stanicu milicije Ilijaš Komentar: Ne mogu da se sjetim imena nijednog zatočenika koji je morao da obavlja poslove za SJB Ilijaš.
33	12. septembar 1992.	ET 0649- 4749- 0649- 4749	0649- 4749- 0649- 4749	14388	Zahtjev Bataljona Semizovac od 12. septembra 1992., br. 24/92, upućen upravniku zatvora, za upućivanje zarobljenika radi izvođenja radova na prvoj borbenoj liniji Komentar: Uzeti su zatočenici iz Planjine kuće. Dana 22. avgusta 1992. bio sam u toj zoni odgovornosti. Ljudi su svakodnevno vođeni na kopanje rovova na frontu.
34	17. septembar 1992.	0309- 1651- 0309-	0297- 7621- 0297-	01622	Zahtjev Komande Vogošćanske brigade za upućivanje 50 zarobljenika za rad na terenu Komentar: Tih 50 ljudi je uzeto iz Planjine kuće i

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

		1651	7621		korišteno kao živi štit radi pomjeranja linije fronta jer su neki od njih poginuli, a više ih je ranjeno. Ti koji su ranjeni rekli su nam, kad su se vratili, da su ih koristili kao živi štit.
35	19. septembar 1992.	0309-1652-0309-1652	0297-7618-0297-7618	01624	Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 18. septembar 1992., u kojem se govori o pogibiji zarobljenika prilikom izvođenja radova na liniji fronta na Žuči Komentar: To potvrđuje ono što sam rekao gore u vezi sa sudbinom ljudi koji su odvedeni iz Planjine kuće, u pogledu imena četiri osobe koje su poginule i sedam osoba koje su ranjene 18. septembra 1992. Posljednje ime na spisku poginulih u dokumentu, "ČINAGA", napisano je pogrešno. Radi se o Enveru ČINARI.
36	22. septembar 1992.	ET 0345-6338-0345-6338	0345-6338-0345-6338	01450 / P01140	Dokument u vezi s upućivanjem 50 zarobljenika iz Okružnog zatvora Vogošća u Privrednu jedinicu Kazneno-popravnog doma "Butmir", s potpisom ministra pravde Momčila MANDIĆA Komentar: Sjećam se da je krajem septembra odvedeno više zatočenika. Tada nisam znao kuda ih vode. Moguće je da su odvedeni na Butmir.
37	22. septembar 1992.	0309-1655-0309-1655	0297-7609-0297-7609	12928	Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 21. septembar 1992., u kojem se kaže da je 21. septembra 1992. prilikom izvođenja radova osam osoba ranjeno, a dvije su poginule Komentar: Sve navedene osobe, dakle, osmorica ranjenih, dvojica poginulih i sedmorica koja su prisustvovala sahrani dvojice poginulih, bile su zatočene u Planjinoj kući.
38	24. septembar 1992.	0309-1656-0309-1656	0297-7602-0297-7602	01625	Bilten Odjeljenja zatvora Vogošća za 23. septembar 1992., u kojem se kaže da su dva zarobljenika poginula prilikom izvođenja radova na Žuči Komentar: Dvojica poginulih bila su zatočena u Planjinoj kući.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

39	29. septembar 1992.	ET 0649-4750-0649-4750	0649-4750-0649-4750	14375	Zahtjev 1. ilijaške brigade od 29. septembra 1992., br. 92, upućen upravniku zatvora, za upućivanje zarobljenika radi izvođenja radova na frontu Komentar: Zatočenici su odvedeni na prisilni rad na brdo Ravne, s ilijaške strane.
40	22. oktobar 1992.	ET 0210-0578-0210-0578	0210-0578-0210-0578	01635	Nalog Momčila MANDIĆA za premještanje zarobljenika iz Hadžića i sa Ilidže u Kazнено-popravni dom "Butmir" u Svrakama, opština Vogošća Komentar: Sjećam se da je tada u Planjinu kuću doveden velik broj ljudi iz Hadžića.
41	6. novembar 1992.	0304-6791-0304-6791	0089-7213-0089-7213	06677 / duplikat 15568	Naredba za puštanje na slobodu Zahida BARUDŽIJE, muslimanske nacionalnosti, radi razmjene za Danila ORAŠANINA, srpske nacionalnosti Komentar: Ta naredba nije izvršena. To znam zato što je BARUDŽIJA ostao u Planjinoj kući nakon što sam 5. decembra 1992. pobjegao. Kasnije sam čuo da je poginuo dok je bio na prisilnom radu na Žuči.
42	6. novembar 1992.	ET 0089-7216-0089-7216	0089-7216-0089-7216	06679 / duplikat 15568	Naredba Ratnog povjereništva Vogošća, br. 03-164/92, od 6. novembra 1992. za puštanje na slobodu 14 zarobljenika muslimanske nacionalnosti radi razmjene za 14 osoba srpske nacionalnosti Komentar: Četnaest navedenih osoba bilo je zatočeno u Planjinoj kući. Oni su odvedeni. Kasnije sam čuo da su razmijenjeni. Na razmjenju su bili odvedeni i jednom prije toga, ali su zaustavljeni na kontrolnom punktu, zlostavljani i vraćeni u Planjinu kuću.
43	25. novembar 1992.	ET 0649-4751-0649-4751	0649-4751-0649-4751	14387	Zahtjev bataljona Semizovac od 25. novembra 1992., br. 104/92, upućen upravniku zatvora, za upućivanje zarobljenika radi izvođenja radova na frontu Komentar: Znam da je 15 zatočenika iz Planjine kuće koji su bili iz sela Vranjak često odvedeno

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

					na rad na front u zonu odgovornosti kasarne u Semizovcu /kao u originalu/. Kako proizlazi iz tog dokumenta, radovi su trebali biti izvođeni ispred borbene linije.
44	19. decembar 1992.	0297-7341-0297-7343-ET	0297-7341-0297-7343	01647	Ministarstvo pravosuđa, Odjeljenje Vogošća, spisak zarobljenika, s imenom, datumom rođenja i mjestom iz kojeg dolaze. Potpisao upravnik zatvora Nebojša ŠPIRIĆ. Komentar: Za većinu od 102 ljudi s tog spiska znam da su bili zatočeni u Planjinoj kući. Na spisku su navedena imena osoba koje su razmijenjene prije tog datuma.
45	25. decembar 1992.	0297-7503-0297-7503-ET	0297-7503-0297-7503	01653	Spisak Muslimana iz Odjeljenja Vogošća koji se premještaju u KPD Kula na Ilidži radi razmjene Komentar: Većina tih ljudi bila je zatočena sa mnom u Planjinoj kući.
46	26. decembar 1992.	ET 0649-4752-0649-4752	0649-4752-0649-4752	14386	Zahtjev Rajlovačke pješadijske brigade od 26. decembra 1992., br. 1138-1, za upućivanje zarobljenika radi izvođenja radova na frontu Komentar: Taj zahtjev je sličan onima koji su mi pokazani ranije. Kad sam se priključio Armiji BiH, imao sam prilike da vidim neke od zatočenika iz logora koji su korišteni kao živi štit (u julu 1993.). Ti ljudi koje sam vidio nisu bili zatočeni u isto vrijeme kao ja.
47	nedatirano	ET 0200-0614-0200-0640, str. 22	0200-0634-0200-0634	Dio 15568	Spisak od 26 imena koji se odnosi na selo Nahorevo (za jednu osobu je navedeno da je razmijenjena 7. avgusta 1992.) Komentar: Prepoznajem taj dokument kao dokument koji je 1996. pronađen u opštini Vogošća i koji sam 2001. predao Tužilaštvu. Svi ljudi s tog spiska, osim onih pod brojem 15, 16 i 17, bili su zatočeni sa mnom ili u Bunkeru ili Planjinoj kući. Znam da su neki od njih bili iz sela Nahorevo. Ne znam šta se dogodilo s osobama navedenim pod brojem 15, 16 i 17, ali njihova tijela su ekshumirana.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

48	Dvije fotografije snimljene 19. aprila 1996.		0038-7768; 0039-4737	19133	Karta broj 41 iz registratora u predmetu <i>Karadžić: SA/ opština Vogošća</i> , s dvije fotografije Bunkera spolja i iznutra Komentar: Na tim fotografijama prepoznajem Bunker, koji je prikazan iznutra i spolja. Dok sam bio tamo zatočen, Bunker nije imao krov kao na slici.
49	Fotografija snimljena 12. novembra 2009.		0667-7356-0667-7356	23091	Fotografija restorana "Kod Sonje" Komentar: Na toj fotografiji prepoznajem objekt koji je meni poznat kao restoran "Kon-Tiki", a poznat je i pod imenom "Kod Sonje".
50	Fotografija snimljena 19. aprila 1996.		0038-7772	23096	Fotografija Nakine garaže, koja se nalazi blizu Vogošćanske petlje (ERN 0038-7772) Komentar: Na toj fotografiji prepoznajem objekt koji je meni poznat pod imenom Nakina garaža.
51	Fotografija snimljena 4. jula 2004.		0361-6938	01449 / takode dio 19133	Fotografija Planjine kuće, koja se nalazi na broju 5 Svrake 1, Semizovac Komentar: Na toj fotografiji prepoznajem objekt koji je meni poznat pod imenom Planjina kuća.

Granatiranje i snajpersko djelovanje u Sarajevu poslije 1992.

89. Nakon što sam uspio da pobjegnem snagama bosanskih Srba, priključio sam se odbrambenim snagama Vlade BiH i, dok sam bio na dužnosti, branio sam liniju na Žući. Međutim, povremeno sam bio u prilici da odem u centralni dio Sarajeva. Stanovao sam na Alipašinom Polju i ponekad sam morao pješice ići na Bašćaršiju. Može zvučati čudno, ali na frontu sam se zapravo osjećao bezbjednije nego u gradu.²⁰³ Na frontu smo imali rov i mogli smo da čujemo kad se sa srpske strane puca iz topova i minobacača. Znali smo kada treba da se sklonimo od granata. U gradu se nikada nije znalo kada će pasti granata ili kada te snajperista drži na nišanu.²⁰⁴

90. U februaru 1993. ranjen sam na frontu i tog sam proljeća i ljeta morao stalno da idem na terapiju u bolnicu Koševo. Dana 4. jula 1993. vraćao sam se iz bolnice prema

²⁰³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 2-3).

²⁰⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

Alipašinom Polju. Išao sam ulicom koju smo zvali "put života" jer je bila zaštićenija od snajpera od glavne ulice. Ta ulica danas nosi ime Put života.²⁰⁵

91. Dok sam prolazio ispred zgrade "Energoinvesta", u neposrednoj blizini odjeknulo je sedam uzastopnih eksplozija. Vjerujem da je pucano iz višecjevnog bacača raketa. Zahvaljujući tome što sam prije rata radio u vojnoj fabrici "Unis", imam nekog iskustva s tim oruđem. Zvuk detonacije je jako specifičan i granate su padale po obrascu karakterističnom za višecjevni bacač raketa.²⁰⁶
92. Prva granata je pala u krug fabrike "Vaso Miškin Crni", sljedeća je pogodila sjevernu stranu zgrade "Energoinvesta", a ostale su eksplodirale na otvorenom, između ceste i te dvije zgrade. Površina udara granata je, po mom mišljenju, po širini iznosila između 150 i 200 metara.²⁰⁷
93. Ranjen sam prilikom udara druge granate. Kad je pala prva, pokušao sam da legnem i zaklonim se, ali me je pogodio geler druge granate. U tom granatiranju je poginulo troje ljudi, a sedam ih je ranjeno.²⁰⁸
94. Pošto je pogodena sjeverna strana zgrade, mislim da su rakete ispaljene sa sjevera, iz pravca Vogošće. Znam da su snage bosanskih Srba jedno takvo oruđe imale blizu Vogošćanske petlje, a drugo na brdu Paljevo.²⁰⁹
95. Dana 22. avgusta 1995. ponovo sam ranjen, u istoj ulici, ali malo dalje prema zapadu, blizu zgrade "Sigme", na mjestu gdje se ulica sada zove Paromlinska. To je blizu glavne pekare. Mislim da je i tom prilikom pucano iz višecjevnog bacača raketa ali je, sudeći po mjestu udara granata, pravac vatre bio različit. Mislim da su te rakete možda ispaljene iz pravca sjeveroistoka.²¹⁰

96.

²⁰⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²⁰⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²⁰⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²⁰⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²⁰⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²¹⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²¹¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

97. Na nekim mjestima, posebno u blizini Vogošće, borbene linije su bile međusobno jako blizu. Srpske snage su ponekad mogle da dovikuju našim vojnicima, koje su nazivale pogrdnim imenima ili im poručivale da će napasti i granatirati određene objekte. Poruke smo stalno primali i putem radio-veze, pošto su policijski i drugi organi s obje strane prije rata koristili istu opremu.²¹²
98. Sjećam se da sam u julu 1993. čuo Srbe kako preko linija viču da će napasti Saobraćajni fakultet i Klinički centar na Kobiljoj Glavi. Srbi su nakon toga žestoko granatirali oba cilja, posebno Klinički centar. Klinički centar se nije koristio kao bolnica pošto je, kad je izbio rat, još bio u izgradnji. Saobraćajni fakultet je spadao pod Sveučilište, ali zgrada se nalazila u Vogošći i tada je u stvari bila na borbenoj liniji.²¹³
99. U julu 1993. dovikivali su nam i da će uništiti naselje Ugorsko, koje je u samom podnožju Žuči. Ugorsko je u sljedećih nekoliko sedmica žestoko granatirano.²¹⁴ To je bilo civilno naselje, s oko 90 posto muslimanskog stanovništva, u kojem nije bilo vojske. Nama koji smo bili na frontu jako je teško padalo da gledamo kako Srbi granatiraju civilna područja jer su tamo bile naše porodice, a mi nismo mogli ništa da uradimo da ih zaštitimo od granata.²¹⁵
100. Dok su vođeni mirovni pregovori, Srbi bi nam često dovikivali da naši pregovaraju predobro ili nedovoljno dobro ili da se ne predaju i poručivali da bi nam bilo bolje da pognemo glave jer će nas za kaznu žešće granatirati.²¹⁶

Dokumenti

101. Vogošća je reintegrirana 23. februara 1996. Nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma u novembru 1995. trebalo je još neko vrijeme da neprijateljstva prestanu i da bude bezbjedno vratiti se u Vogošću. Kad sam se nakon reintegracije vratio u Vogošću, na raznim mjestima i po raznim zgradama na području opštine pronašao sam dokumente.²¹⁷

²¹² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 3; engl. str. 3).

²¹³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 4; engl. str. 4).

²¹⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 19133 (Karta broj 41 iz registratora u vezi s opštinama u predmetu *Karadžić: SA/ opština Vogošća – fotografija džamije u Ugorskom* (ERN RR04-1206).

²¹⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 4; engl. str. 4).

²¹⁶ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 4; engl. str. 4).

²¹⁷ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 3.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

102. Posebno me je zanimalo da sakupim dokumente o objektu u kojem sam držan u zarobljeništvu. Htio sam da znam šta se dogodilo s ljudima koji su tamo držani i kakve su zločine Srbi počinili nad zatočenicima.²¹⁸
103. Otišao sam u zgradu opštine Vogošća i u potrazi za dokumentima pregledao gotovo svaku prostoriju. Zajedno s drugim ljudima koji su sa mnom pretraživali zgradu pronašao sam dokumente. To su bili dokumenti o pripadnicima jedinica srpske vojske u Vogošći i sastavu tih jedinica, kao i spiskovi zarobljenika koji su držani u Bunkeru. Otišao sam u restoran "Kod Sonje", hotel "Park" u Vogošći i osnovnu školu "Moša Pijade". Tamo smo pronašli dokumente koji su se odnosili na vojni, odnosno civilni aspekt života, a bilo je i dokumenata vezanih za politička pitanja/SDS.²¹⁹
104. Kad smo pronašli dokumente, fotokopije smo predali policiji, bosanskoj vojsci ili Institutu za istraživanje ratnih zločina.²²⁰

105.

106.

107.

²¹⁸ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 3.

²¹⁹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 3.

²²⁰ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 3.

²²¹ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 3.

²²² Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 3-4.

108

109. Tužilaštvu sam predao i 27 strana zaplijenjenih srpskih dokumenata koji se odnose na zarobljenike u rukama Bosanaca /kao u originalu/ i na logore.²²⁴ Među tim dokumentima je i spisak imena 28 zarobljenika koji su odvedeni iz logora Planjina kuća u Svrakama, nakon čega više nikad nisu viđeni. Sve te dokumente su mi nakon rata predali ljudi koji su ih, po povratku u Vogošću, pronašli u svojim kućama,

²²³ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22200, str. 4.

²²⁴ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 15568.

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA
kancelarijama, garažama i na drugim mjestima. Neki od njih su pronađeni i u samoj
zgradi opštine. (Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 15568, 0200-0614-0200-
0640).²²⁵

KRAJ IZJAVE

²²⁵ Dokument s brojem na osnovu pravila 65ter 22199 (b/h/s str. 2; engl. str. 2).

Objedinjena izjava svjedoka Eseta MURAČEVIĆA

POTVRDA SVJEDOKA

1. Ova izjava, napisana na engleskom jeziku, glasno mi je pročitana na bosanskom jeziku. Potvrđujem da je njen sadržaj, po mom najboljem znanju i vjerovanju, istinit i tačan.
1. Jasno mi je da će ova izjava biti upotrijebljena u sudskom postupku pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ). Objasnjeno mi je da može biti data i drugim organima sprovođenja zakona i/ili sudskim vlastima. Pristajem da se moja izjava da tim organima, po nahodanju Tužilaštva MKSJ-a.

Potpis: /potpisano/

Datum: 24. februar 2011.

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Ljiljana Srdić, prevodilac, potvrđujem sljedeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlaštena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa bosanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na bosanski jezik.
- 2) Gospodin Eset MURAČEVIĆ mi je dao do znanja da govori i razumije bosanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela s engleskog na bosanski jezik u prisustvu g. Eseta MURAČEVIĆA koji je, po svemu sudeći, čuo i razumio prijevod ove izjave.
- 4) Gospodin Eset MURAČEVIĆ je potvrdio da su, po njegovom znanju i sjećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite onako kako sam ih prevela, što je potvrdio svojeručnim potpisom na za to predviđenom mjestu.

Potpis: /potpisano/

Datum: 24. februar 2011.